

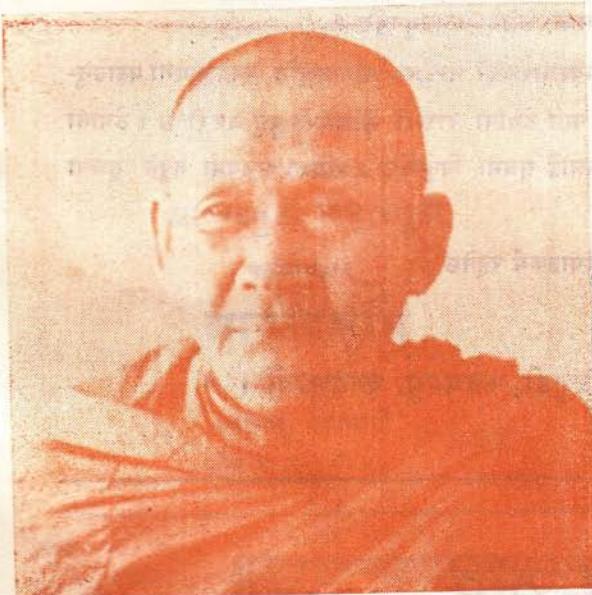
नमो तत्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्दभूमि

THE ANANDA BHOOOMI

The only oldest Buddhist Monthly Magazine of Nepal

नेपालको एक मात्र पुरानो बौद्ध मासिक पत्रिका

सकिमिलापुह्नी

एक प्रतिको २।-
वार्षिक वाहक शुल्क
२०।-

आजीवन शुल्क
२००।-

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको निभ्तोमा यही मंसीर द
गते काठमाडौं आउनुभएका वर्तमान थाई नरेशका
राजगुरु तथा उप-संघराजा अतिपूज्य सोमदेव फा.-
ज्ञानसंवर महास्थविर ।

बुद्धम्बत् २५२९

नेपालसम्बत् ११०६

वर्ष १५३

मार्ग पूर्णिमा

कछलाथ्व

अंक ८

विक्रमसम्बत् २०४२

1985 A. D.

Vol. 14

मार्ग

December

No. 8

“आनन्दभूमि” को नियम

- (१) “आनन्दभूमि” आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित हुने नेपालको एकमात्र पुरानो बोद्धधर्म सम्बन्धी मासिक विज्ञान हो । यो प्रत्येक पूर्णिमाको दिनमा निस्कर्नेछ । यसको आजीवन ग्राहक शुल्क २००/- र वार्षिक शुल्क रु. २०/- मात्र छ । जुनमुके महोनामा पनि ग्राहक बन सकिन्छ । वार्षिक ग्राहकलाई पूरा १२ बटा अङ्कुर प्राप्त हुनेछ । एक प्रतिको रु. २/- मात्र ।
- (२) बो आनन्दकुटी विहारगुठीको मुख्यपत्र हो । यसमा बुद्धधर्मसंग सम्बन्धित विषय छापिन्छ ।
- (३) लेखकहारा प्रकट भएका कुनैपनि विचारमा लेखकको उत्तरदायित्व लेखकमै हुनेछ सम्पादकमण्डल हुनेछैन ।
- (४) लेखकले नेपाली, नेपालभाषा र अंग्रेजीमध्ये कुनै पनि भाषामा लेख पठाउन सक्नुहुन्छ र पठाएका लेख किर्ति पठाउने व्यवस्था गर्न नसकिने भएको ले प्रतिलिपि आफूतैँग राखी पठाउन् बाझ्छनीय छ ।
- (५) लेख पठाउना पूरा साहजको कागजमा एका पट्टि मात्र लेखेर पठाउनुपर्नेछ ।
- (६) ग्राहक शुल्क, विज्ञापन तथा प्रबन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवस्थापकको नाउंभा आनन्दभूमि कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ । बल व्यवहार गर्दा आफूनो ग्राहक संघ्या तथा नाम ठेगाना राज्ञी लेखिएको हुनु जरूरी छ । ठेगाना हेरफेर हुने भएमा एक महीना अगाडि व्यवस्थापकलाई सूचना दिनुपर्दछ । पत्रिका समयमा नष्टुगे सूचना दिने गर्नुपर्दछ ।
- (७) कुनैपनि लेख प्रकाशित गर्ने वा नगर्ने अधिकार सम्पादकमै रहनेछ ।

आनन्दभूमि कार्यालय, आनन्दकुटी, स्वरम्भू, काठमाडौं ।

विषय सूचि

बुद्ध बचन	१	युप : थुब : थूर : स्तुप चैत्य	१४
त्वरिता ग्राहण पनि चिए	२	सम्पादकयात बो	१६
प्रश्नोत्तर	३	भूटानय बुद्धधर्म	१७
बुद्ध ! म आउँछ तिचो शरणमा	४	निरासवादी धार	१८
शान्तिको खोजमा	७	SUJATA	१९
आनन्दभूमि विज्ञापीढ स्तम्भ	१०	सम्पादकीय	२०
सम्पादकलाई चिट्ठी	११	बोद्धगतिविधि	२१
मिथ्यादृष्टि	१२		

आण्डु भूमि

प्रधान—सम्पादक

भिक्षु कुमार काश्यप

सम्पादक

सुवर्ण शाक्य

सम्पादन—सहयोगी

भिक्षु सुशोभन

डॉक्टर स्थापक तथा प्रकाशक

भिक्षु मेत्री

सदस्य—सचिव

आनन्दकुटी विहारगुठी

पत्रिका वहार

आनन्दभूमि

प. ब. नं. ३००७

स्वयम्भू, काठमाडौं

फोन नं २-१४४२०

महाबाग—विनयपिटकबाटः—

‘चरथ भिक्खुवे चारिकं बहुजनं हिताय
बहुजनं सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय
हिताय सुखाय देवमनुस्सानं। देसेथ भिक्खुवे
धर्मं आदिकल्पाणं मर्ज्येकल्पाणं परियोसान
कल्पाणं सारथं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्ण
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।’

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुख-
को लागि, विश्वमाति दयाको लागि, देव र मनुष्यहरूको
हित, सुख र कामको लागि संचार गर । भिक्षुहरू !
आरम्भ, मध्य र अन्त्य समयसम्म कल्पाण हुने धर्मको
अर्थ र भाव सहित उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्धि
ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश गर ।

कायानुसूति (शरीरको क्षणभड्गुरता दोष स्मृति) ध्यानमा लागिरहनाले न
चाहिने काम गर्न, चाहिने काममा मात्र ध्यान दिइरहन्थि, बस्ता स्मृतिवान् तथा
होशियार बृक्तिको आत्मवक्षय हुन्थि ।

त्यस्ता ब्राह्मण पनि थिए

आचार्य भिक्षु अमृतानन्द

भगवान् बुद्धको पालामा अनेक चरिका ब्राह्मण-हूँ बुद्धकहाँ आई छलफल गरेका कुराहूँ लेखकको बुद्धकालीन ब्राह्मण भाग १, २ र ३ मा पाइन्छ । तीमध्ये सोणदण्ड ब्राह्मण पनि एक हुन् । यस्ते खाणुमतवासी कूटदन्त ब्राह्मणलाई राजा विभिसारले अनेक भवभोग सम्पत्तिहरूका साथ एउटा गाउँ पनि दिएका थिए । त्यस्तेरी यी सोणदण्ड ब्राह्मणलाई पनि राजा विभिसारले राजदेशगरी भूसम्पत्तिका साथ अनेक बस्तु सम्पत्तिहरू दिएका थिए भन्ने कुरा दीर्घनिकाय भाग-१ पृ. ६७ मा उलिखित सोणदण्ड सूत्रमा प्रष्टिएको छ ।

यी सोणदण्ड ब्राह्मण अप्यामा बस्तव्ये । यिनी ब्राह्मणशास्त्रमा नियुग मात्र होइनन् धनाढ्य पनि थिए । यिनी निकै बयोबूद्ध थिए भन्ने कुरा यिनको अगाडि बुद्ध भगवान् नाति भन्न पनि सुहाउदैनन् भन्ने भवाइलाई सुमझ्नलबिलातिनी भाग-१. पृ. २०६: सोणदण्डसूत्रवरणनाले उलेख गरेको छ ।

एकदिन अप्याका ब्राह्मणहूँ दफाका दफा मिली बुद्धकहाँ गइरहेको देखेर यिनले प्राकू पनि बुद्धकहाँ जाने इच्छागरी ती ब्राह्मणहूँलाई सूत्रना पठाउंदा उनीहूले “तपाईँ बुद्धकहाँ नजानुहोस् , तपाईँ बुद्धकहाँ जाँदा तपाईँको यस घट्नेले र बुद्धको यश

बढ्नेछ” भनी उनीहूले बाहुबटा कारणहूँद्वारा लोणदण्डको बयान गरी उनलाई बुद्धकहाँ जानबाट रोक्न लागेको कुरा सोणदण्ड सूत्रमै उलेख भएको छ । तर सोणदण्ड ब्राह्मण उनीहूलको अतिशयोक्ति बयानबाट कुलेर बुद्धकहाँ जानबाट आफू पछि हटेका थिएनन् ।] परन्तु उनले ती ब्राह्मणहूँलाई आफूले जाने सुनेका उनसीसबटा कारणहूँद्वारा बुद्धको गुण-ब्राह्मण सुनाएपछि उनीहूँ चूप लागे र सबै बुद्धकहाँ गए ।

बब सोणदण्ड ब्राह्मण बुद्ध बस्तुभएको ठाउँको नजीक पुरबेगए तब बिनको मनमा केही भय, केही ब्रात तथा केही डर जस्तो लाग्न थाल्यो । उनको मनमा यस्तो लाग्यो कि— “बुद्धसंग कुराकानी गर्दा बदि मैले बहाले सोऽनुहने कुनै प्रश्नको उत्तर सन्तोष ढंगले दिनहरिन जने यी ब्राह्मणहूँले मलाई उपहास गर्न छन् । अतः बुद्धले मैले जानेको ब्राह्मणशास्त्रको विषयमा मात्र प्रश्न होऽनुभए बेश बुनेपियो ।” ब्राह्मणको मनको कुरा बूनुभई जब बुद्धले उनीसंग “कस्तालाई ब्राह्मणहूँ साँच्चेकं ब्रह्म हो यनी जन्मछन् ?” भन्ने प्रश्न सोऽनुभयो तब सोणदण्ड ब्राह्मण आश्वस्त र प्रकुप्तित भई “पाँच चङ्गहूँले युक्त हुनेलाई ब्राह्मणहूँ साँच्चेकं ब्राह्मण जन्मछन् ” भनी उनले जवाफ दिए । त्यसपछि उपायकोशसतापूर्वक उनके मुखबाट जातिवादको खण्डन गराउने विचारले बुद्धले उनीसंग रायसरी प्रश्नहूँ योजनाभयो जसरी सोऽनुहूँदा सोणदण्ड ब्राह्मण आफैले जातिवादको खण्डनलाई स्वीकार गरे । भनाइको भतलब जुन पाँच कारणहूँ उनले भनेका थिए तीमध्ये शील, सदाचार र परिच्छादा भन्ने दुई कारणहूँले युक्त हुनेलाई मात्र पनि साँच्चेकं ब्राह्मण हो भनी भन्न सकिन्छ भनी उनले स्वीकारे । यस सम्बन्धी मूलसूत्रका कुरा लेखकको बुद्धकालीन

ब्राह्मण भाग-३ पृ. ४७१ मा ४। बुद्धको कारण सहित तथा युक्तियुक्त उच्चेश सुनी सोशणपण ब्राह्मण अन्तमा बुद्धको शरणमा आब परेका होइनन् उनले बुद्ध तहित भिक्षुसङ्खलाई आकर्ष घरमा निवासएका पनि चिए ।

तर उनको मनमा एक कुरा भये खटकिएको थियो यो हो ब्राह्मण तमाजका बीबाबा बुद्धलाई अभिवादन गर्ने । उनको ननमा यो डर चिको कि उनले बुद्धलाई अभिवादन गरेको खण्डमा अह ब्राह्मणहरूले उनलाई गिल्सा गर्नान् किनभने उनको अगाडि बुद्ध भगवान् उद्यादे तम्भेरी देखिनुहन्थ्यो । यति मात्र होइन यतद्वारा उनको यशमा समेत हानि होला कि जब डर पनि उनको मनमा चियो । अतः भोजन-कृप्य सिद्धिए पछि एक होचो आसनमा बसेका उनले बुद्धलाई यस्तो निवेदन गर्छन्-

“मो गोतम ! ब्राह्मण परिषद्को बीब

बसेको मैले यदि तपाईंलाई बुई हातजोडी नमस्कार गरे भने त्यसलाई तपाईंले म आसनबाट उठेर तपाईं-को सम्मान गरेको हो जनी ठान्नुहोला । यदि मैले दाउकोबाट केटा जिको भने त्यसलाई मैले तपाईंलाई दाउकोले ढोगेको हो जनी ठान्नुहोला । रथमा गद्दरहे-को म यदि रथबाट ओलहँ भने ब्राह्मण तमाजका मेरो उपहास मात्र होइन मेरो यशमा समेत हानि हुन सक्छ । अतः रथमा गद्दरहेको मैले छडी उचाले भने त्यसलाई तपाईंले म रथबाट ओलहँको जनी ठान्नु होला । रथमा गद्दरहेको मैले यदि छब्र हुटाए भने त्यसलाई मैले तपाईंलाई दाउकोले ढोगेको हो जनी ठान्नुहोला ।”

यो कुराहरूबाट उनी यसप्रति कति लालायित थिए जन्मे कुराको तार्थ उनी ब्राह्मण समाजमा निवासकै प्रतिलिपाभी पुरुष थिए जनी भन्नसकिन्छ ।

प्रश्नोत्तर

-देवकी पाण्डेय

बहादूर बहुरक्षसलाई भनिन्छ ? जो आपनो मनलाई जितन सक्छ ।
को शान्तिबाही भनी जान्नु चर्छ ? जो सत्यमा दुःख पनि सहन्छ ।

कर्तव्यवरावण कसलाई भनिन्छ ? जसले माभ्यमा सस्कार गर्छ ।
को द्वेष रहित अक्रोधी भनिन्छ ? जो मैत्री भावले विजय प्राप्त गर्छ ।

देवावान् कसलाई भन्ने ? उपकार गर्ने त्यसलाई बुझने ।
धर्मको व्याख्या कसको ठूलो छ ? समानता बुझने बुद्धको छ ।

मात्रा पुच्छे बुद्ध विहार

एक संस्मरण

-भिक्षु सुशीलन

मनले इच्छित कुरा पूरा ने हनुपछं मने केही
छेन। तंपनि इच्छित कुरा पूरा भएमा आनन्द हुँदो-
रहेछ। यो मेरो अनुभव हो। यस् वर्ष २५२६ बाँ बुद्ध
जयन्ती मनाउन पोखरा जाने इच्छा भएको थियो।
तर बुद्ध जयन्ती समारोह समितिले बागलुँग जान कार्य-
क्रम राखेको हुनाले सामूहिक निर्णयलाई स्वीकार गरे।
तर यात्रा प्रस्थानको दिन मौसमको गडबडीले गर्दा
हवाईजहाज ने स्थगित भयो। उता पोखरामा एक
भिक्षु जान नितान्त आवश्यक भइरहेको थियो। त्यस
कारण पोखरा जानुपर्ने भयो र पोखरा गई
बुद्धजयन्ती मनाएँ।

पोखरा स्थित बुद्ध विहारका परिवारहरू स्पताह-
वशापी कार्यक्रममा व्यस्त थिए। म पुरेको २१ गते बैशाख-
को दिन दिउंसो ३ बजे भगवान् बुद्ध र वहाँको धर्म
सम्बन्धी प्रवचन समारोहको कार्यक्रम थियो। सभामा
बिशिष्ट वयस्तिहरू पनि उपस्थित थिए। काठमाडौँबाट
गएको विशेष अतिथिको रूपमा मैले पनि प्रवचनमा
भाग लिन पाएँ। मेरो आकस्मिक उपस्थितिले गर्दा
आयोजक बुद्धविहारका परिवारहरू धेरै खुशी भए।

२२ गते बैशाख पूर्णिमाको दिन थियो। बिहान-

देखि बिहारमा भक्तहरूको धुइँचो लागेको थियो।
पूर्वनिर्धारित कार्यक्रम अनुसार सर्वप्रथम पञ्चशील ग्रहण
र बुद्धपूजा प्रारम्भ भयो। त्यसपछि राम्ररी सजाएको
भगवान् बुद्धको अतिथा रथमा राखेर शोभायात्राको
क्रममा बुद्धविहारबाट नगर परिक्रमाको आरम्भ भयो।
यसमा हजारौं नरनारीहरूले भाग लिएका थिए र
बाटोमरि बुद्धभजनले गुञ्जिएको थियो। ठाउँ ठाउँमा
बुद्धपूजा भए, फूल वर्सिए र बुद्ध शरण गच्छामि, धर्म सरण
गच्छामि संघ शरण गच्छामिको पवित्र आवाज सुनिन्थ्यो।
शोभायात्रा विश्ववासिनी-मन्दिर निरको धर्मसंघ बुद्ध
विहारमा पुगी आमसभामा परिणत भयो। त्यहाँ एक
खण्डको छायामा बसी एकजना युवक लामा र मेरो
तरफबाट सभालाई पञ्चशील प्रदान गर्नुको साथ भगवान्
बुद्धको जन्म, सम्बोधिलाभ र महापरिनिर्वाण सम्बन्धी
धर्मदेशना भयो। त्यसपछि शोभायात्रा केरि बुद्धविहारमै
प्रस्थान भयो र त्यहाँ पुगिसकेपछि उपस्थित सबै भक्त-
हरूलाई मेरा मिष्ठान र जलपान वितरण भयो।

दिउंसो गुरुङसमाजको नवनिर्मित अध्योँ सदनमा
प्रवचन गर्न त्यहाँका अध्यक्ष श्री पूर्णबहादुर गुरुङडले
मलाई जीपमा राखेर लगे। त्यहाँको भव्य बुद्धमूर्ति,
सुध्यस्थित योजना र गुरुङ बोद्धभक्तहरूको अद्दा देखेर
मधेरै प्रसन्न भएँ। त्यहाँ ठाउँ र उपलक्ष्य सुहाउंदो
साना प्रवचन गर्ने पनि मौका मिल्यो। उनीहरू पनि
रातो वस्त्रका लामाहरूका बीचमा पहेला वस्त्रको
मिक्षबाट पनि बुद्धको अमृतमय वचन सुन्न पाउँदा खुशी
भए। रातो बुद्ध विहारमै मेरो तरफबाट धर्मदेशना
भयो। यसरी पोखरामा विगत वर्षमा भन्दा यसवर्ष
वृहद् कार्यक्रम लिएर हर्ष उल्लासका साथ बुद्धजयन्ती
मनाउन पाएँ।

बैशाख पूर्णिमाको भोलिपत्ट एक शावय परिवारको गृहमा भोजन निमन्त्रणा स्वीकार गरे । राती शावय समाजको तर्फबाट आप्रह भए अनुसार धर्मसंघ बुद्धविहारमा बुद्धधर्मसम्बन्धी लामो धर्मदेशना गर्न पाए । प्रश्न-उत्तरको समय सबभन्दा रोचक र फाइदाजनक सिद्ध भयो । २५ गते भिक्षु सुभद्राको निमन्त्रणामा घाचोक गाउँपञ्चायत स्थित माछा पुच्छे बुद्धविहार दर्शनार्थ र त्यस गाउँका जनताहरूलाई भगवान् बुद्धको शान्ति र मंत्रीको सन्देश सुनाउन गए ।

माछापुच्छे बुद्धविहार एक नयाँ स्थविरवादी विहार हो । यो विहारको सूजना र निर्माणकार्यमा अग्रसर हुनुभएको व्यक्ति भिक्षु सुभद्र हुनुहुन्छ । यहाँ स्थानीय घाचोक गाउँ पञ्चायतको एक प्रतिष्ठित ब्राह्मण कुलबाट बाहिर आई बौद्धभिक्षु हुनुभएको थियो । २०१७ सालभन्दा अगाडि ने वहाँ समाजसेवी भटूर गाउँ विकासकार्यमा सलग्न हुनुभएको थियो । पछि ब्राह्मणधर्म अनुसार मृतकसंस्कार सम्बन्धी १२ दिने क्रिया रहेदा मृतकलाई “ए ब्रेत, आइज” भन्ने जस्ता अपशब्दले बोलाइने प्रथा देखेर चिरत्क र्षी ६ वर्षसम्म बोराको लुगा लगाई जोगीको भेषमा गाउँ, नगर र सीर्यस्थल घुम्दैथिए । त्यसे कम्मा वहाँले थेरवाद बौद्ध धर्म [सम्बन्धी आचरण र वर्णन पनि अध्ययन गर्न मौका पाए र यसमा आफ्नो भन प्रसन्न भएको ले भिक्षु दीक्षा लिनुभएको थियो । साथै आफ्नो जन्मभूमिमा पनि बुद्धको प्रतिमा सहितको एक विहार बनाएर स्थानीय जनताको बोद्धिक र नैतिक स्तरमा विकास गर्न केही सघाउ हुनेछ कि भन्ने विचारले प्रेरित भएर माछापुच्छे विहारको परि-

योजना गर्नुभएको थियो ।

माछापुच्छे बुद्धविहार दुइटा कोठा र कर्कट पाताको छाना भएको एक बौद्ध आवास हो । यसको अगाडिपटि एउटा सानो चौर पनि छ । अलि अखो पाखामा अवस्थित यो विहार एक शान्ति सन्देशको केन्द्रमा परिणत होस् भन्ने मनुसचा लिई भिक्षु सुभद्र प्रयास गर्दैहुनुहुन्छ । यहाँको प्राकृतिक सौन्दर्य निकै राम्रो छ । माछापुच्छे हिमाल नजीकै देखिन्छ ।

पोखराबाट माछापुच्छे बुद्धविहारसम्म पुरन करीब ४ घण्टाको पैदल हिंडाइ लाग्छ । यातायातको व्यवस्था सन्तोषजनक भएको छैन । पूल कच्चा छ र सुरक्षित देखिन्दैन । बिजुली पुगेको छैन । विरामी भएमा स्वास्थ्योपचारार्थ पोखरा नै आउनुपर्छ । ब्राह्मण, क्षेत्री, गुरुड र अन्य जातीय समूह पनि भएको यस घाचोक गाउँ पञ्चायतमा ब्राह्मणधर्म नै धेरै जसो मानिन्छन् । भिक्षु सुभद्र (पहिले जितलाल लमसाल) ले अपनाएको एक नौलो कदमलाई यहाँका बुद्धिजीविहरूले एक ठूलो शान्तिपूर्ण क्रान्तिको रूपमा स्वीकारिएको देखिन्छ । भिक्षु सुभद्र पहिले एक कटूर ब्राह्मण थिए भने अहिले जाति-भेदको पूर्वाग्रह नराची ८१ वर्षको उमेरमा पनि हातमा भिक्षापात्र लिएर घरपिच्छे भिक्षाचार गर्नुहुन्थ्यो र हिसा, चोरी, व्यभिचारी, झूठ र जाँड-रक्सी सेवनबाट बिरत हुनुजस्ता पञ्चशील नै सांचैको बहुजन हित र बहुजन सुखको धर्म हो भन्ने दृष्टिले विश्वास गर्नुहुन्छ । बुद्धधर्ममा जाति, वर्ग, वर्ण, लिंग भेदलाई मान्यता नभएको र समानतामा आधारित भएको हुनाले यसलाई मानवकल्याण धर्मको संज्ञा दिएको छ । यो धर्ममा श्रद्धा र प्रज्ञालाई बराबर महत्व दिइन्छ । माथि उल्लिखित पञ्चशील नै यो धर्मको आधारशीला हुन् र यो पाँच शिक्षाको आचरणद्वारा नै व्यक्तिगत र सामूहिक

विकास र उन्नति हुनसक्छ भन्ने विश्वास गरिएछ । यसै नेत्रिक शिक्षा र अनियताको सिद्धान्त अपनाएमा गाउँ, सहर, देश एंवं विश्वमा ने स्वच्छ र शान्तिको बातावरण आउनेछ ।

धाचोक गाउँबाट्यायतले बेरबाद बौद्धभिलहरूको आगमनको प्रतीक्षा गर्दैछन् । विशेष गरेर चिक्कु सुखद्रका चारजना छोराहरू क्रमशः तोयनाथ, विश्वेश्वर, मातृका

र टीकाराम लम्साल परिवार यस गाउँका गण्डकी द्वारा हुनुभएको छ र बहाँहरूले जाप्तो बुबाले अपनाउनुभएको मार्गलाई सर्वै अनुमोदन र अनुकरण बने हिचकिचाएको छन भन्ने आचास देखेको छु । तार्च गाउँका अन्य सञ्जनहरूलाई यनि यस नार्गाहारा कल्पाण र लाभदायक हुने नै छ भनी विभास दिलाउनेछ । यसेमा नै माठा-पुङ्छे बुढविहारको उद्देश्य पूरा हुमेछ ।

बुद्ध ! म आउँछु तिम्रो शरणमा

बी. ए. ल. तण्डुकार
दामशाह पथ, काठमाडौं ।

बुद्ध !

म आउँछु तिम्रो शरणमा ।

सृष्टिकर्ता आमा बाबु

हात समाई हिंडाउने दिदी दात्रु

अनि नाताकुट्टम्ब, समाज

र आफु तुर्को को घर—आँगन

सर्व माया मोह त्यागी

आत्मशान्तिको खोजीमा

म आउँछु तिम्रो शरणमा ।

बुद्ध !

म आउँछु तिम्रो शरणमा ।

शान्तिको शिक्षा लिन तिमीमा

स्वच्छ, चोखो आत्मा लिएर

तिम्रो पवित्र ज्ञान हासिल गरेर

अंधकारमा पिलिसएका

गरीबहरूलाई शोषण गर्ने बनीहरूलाई

पापमा नाच्ने भूखहरूलाई

अनि अबुम, भजानी समाजलाई

दउच्चल भविष्यको बाटो देखाउने चाहन्छु म

अनि धर्मको ज्ञान दिलाउन चाहन्छु म ।

बुद्ध !

म आउँछु तिम्रो शरणमा ।

लोभ र आस भुलेर जीवनमा

म बाँझ चाहन्छु सधैं सधैं

तिम्रो र्यो पवित्र विहारमा

अंतमा बुद्धम् शरणम् गच्छामिको स्तुति

म गाउम चाहन्छु तिम्रे स्मृतिमा ।

शान्तिको खोजमा

बौद्ध जीवनमा आधारित आधुनिक कथा
— दयारत्न शा.भि.

मलाई सबैले 'सुमी' भनेर बोलाउने गर्छन् । म कहिलेदेखि 'सुमी' भएछु मलाई राज्रारी जान छन् । मेरो वास्तविक नाडै तुमिला भए पनि सुमी भनेको मा मलाई ज्यादै मनपछं । चैन्युर बजारको एडटा सानो घरमा मनुष्य बुनि लिएर जन्मेको मा मलाई एक प्रकारको हर्षतथा विस्मात भइरहन्छ । हर्ष हनुमा प्राकृतिक देन सम्भन्ध तर आधुनिकताबाट अलगिगएकोमा विस्मात लाग्दछ ।

मलाई सबैले यो जानी त साहूँ 'जानी' छ भन्दे आएको धेरे बर्ब भइसक्यो । तर जानी किन भनियो मलाई बाहा छन् । जानी भनिदिएकोमा मलाई कता कता रीस पनि उद्बछ । दुःख लाग्छ । यदि म जानी नहुँदो हो त भन्ने कति सुख पाउँदी हुँली । मनमा लागेका कतिपय इच्छाहरू पूरा हुन्थ्यो होला । तर भन्ने त्यो भावन सकिन अतबाट मेरो मन-को इच्छा पूरा हुनेक्यो । चैन्युरमा देखिएका अठाइस वर्षान्त हेठलेलसम्म भन्ने केयो अजा अजिहरू-को लास हेरिसकेको छु । केयो नाबालकहरूको पहिलो ज्याँय ! ज्याँय ! सुनिसकेको छु । कतिपय जरगाहरू-

मा घर उम्रेको देखिसकेको छु । विज्ञनाले आविकार गरेका कतिपय भौतिक साधनहरू हेरिसकेको छु, सेवन गरिसकेको छु । चार घन्टाको पंडित्यात्रा पछि घडीको ठूलो कांङँ पूरा नघुम्बैमा काठमाण्डौ पुग्न सक्ने चमत्कार यही बुनिमा देखिसकेको छु । के के के के यस्ता चमत्कार भन्ने हेरिसकेको छु ।

मनकुमारी, भर्चना, करदेवी, सजना सबै क्याम्पस वाइसकेका छन् । यसपालि कुलमंथाले एउटा छोरो पाई अरे । कति भाग्यमानी !

यी सबै कुराहरू सम्झेदा मलाई ज्ञानी भनेको मा रीस उद्ध । मलाई ज्ञानी हुने बाटोतिर मेरी माले किन लगाउनु चयो ? म आफैलाई प्रश्न गर्छु । मलाई ज्ञानी हुन लगाएको हो कि म आफै ज्ञानी भएको यसको निर्णय पनि म गर्न सक्तिन ।

स्कूल जीवनदेखि ने चकचकी गरेर जोसुकेसंग पनि हप्को दफ्को गर्नेहरू कहाँ कहाँ पुगिसके झाँलामा गम्भ सक्तिन ।

एक आदर्श नारी भनाउँदी भएर पनि अझै ज्ञानी नै भइरहनुपरेको ले अब त आफैलाई अशान्ति र बैचेन भएको महसूस हुन थालेको छ ।

त्यही अशान्ति र बैचेनलाई निर्मूल पार्नेको लागि म दिनहुँ जस्तो भगवान् बुद्धका उपदेशहरू बाबन, गर्छु । भन्तेहरूले शीलप्रार्थना गराइएका सूक्ति-हरू दिनहुँ पाठ गर्छु ।

मेरो मुख्यले नमो तस्त सभाचतो प्ररहतो सम्मा सम्बुद्धस्स अनायासै तीन पटकसम्म भनिसकेपछि भन्नेको चम्किलो अनुहारतिर हेरेर ओ कासो अहम् भन्ने त्रि शरणे भनिरहेको हुन्छु । सबैले ततिपयि संघम् शरणम् गच्छामि भनिसकेपछि कोठामा

शू यता छायो र म कोठाको कोठामै रहेकी पाउँछु ।

केही क्षण अघि मात्र मकहाँ थिएँ अहिले विहारको एक कुनाको ठाउँ ओगटेर बसेको पाउँछु । पञ्चशील गृहण गरिसके पछि सबै मिलेर पूजा पाठ र स्तोवहरू नविराई एक एक अक्षर मेरो मुखबाट आवाज हरू बरन थाल्छन् । आवाजको ठूलो बोखरीमा ।

केही क्षणमै भन्तेले धर्मदेशना गरेको हुन्छ । म एकचित्त भएर सुनिरहेको हुँछु । यस्ता उपदेशहरू सुन्न पाए मलाई भोक भनेको कहिल्यै लाग्दैन । कति आनन्द लाग्छ ।

यो त भयो बौद्ध भएर जन्मेपछि अपनाउनु पर्ने कतिपय कर्तव्यहरू मध्येका एक अंश । म यसरी उपदेश सुन्ने भएपछि पूर्णिमा र अष्टमी सधै आइदिए पनि हुन्छ जस्तो लाग्न थालिसकेको छ किनभने ती दिनहरूमा मलाई ज्यादै आनन्दानुभूतिको अनुभव हुँछ । त्यसेले अष्टमी र पूर्णे कति कति दिन बाकी छ भनेर पात्रो या क्यालेण्डर पल्टाएर गम्भे एउटा नियमित कार्यक्रम भइसकेको थियो ।

एक दिनको कुरा हो पूर्णिमाको दिन सबा मै अवश्यक धूप बत्ती सबै लिइवरी विहारतर्फ गएको थिएँ । पूजा शुरू हुनु अघि भन्तेले के के उपदेशात्मक कुरा सुनाइरहनुभएको बेलामा एक नवआगन्तुकको प्रवेश विहारमा भयो । हातमा रातो झोला लिएको दो आगन्तुकलाई मैले यो २८ वर्षको उमेरमा पहिलो चोटि देख्दैछु । त्यसेले म सहजै छनुमान गर्न सक्छु कि उनी मेरो जन्म थलोको निवासी अवश्य होइनन् । उसको अन्हार देख्ने बित्तिकै मलाई सोधु सोधु लाग्यो—

तपाईँको घर कहाँ हो ? तपाईँको नाउँ के हो ? तर म जस्तिन्दू मेरा यी प्रश्नहरू मौनतामा

रूमलिरहेका छन् । त्यसेले उनीसम्म पुनै विहारणले साथ दिएन । मेरो प्रश्नको आवाजको खुट्टा अपाँग भएको ले हिँड्ने सकेन रहेछ । उमको कान भएको ठाउँसम्म पुग्ने भमता नै रहेनछ । कति पटक उनीसेग चार आँखा भएको थियो तर मेरो आँखामा उन्ले मेरो मनका प्रश्नहरू सायदै देख्नुभयो होला ।

विहार जस्तो पवित्र स्थलमा युवकयुवतीहरू केयौं आउने गाउँ तर उनी एक जवान युवकलाई यस विहारमा पाउँदा म जस्तंग भईछु । झुडापाका र केटाकेटीको माझमा आफु मात्र पाउँदे गर्यै तर आज मेरै जतिको उमेर पुगेकाले विहारमा प्रवेश गरेको देखदा मलाई एक किसिमको अवस्था लाग्यो । कतै वहाँ पनि भैले जस्तै शान्तिको खोजीमा त आउनुभएको होइन ?

तर सोध्ने कसरी ? एक नारी भएर कहिले नदेखेका युवकहरू कसरी सोध्ने ? अरुले के भन्ता ?

यस्तै के के सोचिरहे नियमित कार्यक्रम शुरू भयो म प्रार्थना गुनगुनाइरहेकी हुँछु -- -- --

ममो तस्य भगवतो अरहतो सम्मा सम्मुद्रस्स

— ... — ... — ...
शास्ताय चरणस भन तथाः याना जिनं बन्दना
दुःखीया छमपोल पारकर्ता खंकाः वया सर्वदा ।

— ... — ... — ...
पासार्पि सकले मुनाः थन वया धर्मंगु इच्छा तथाः
श्रद्धाया हृदय सुभाव मुनका पूजा र्थन्य याः वया ।

— ... — ... — ...
भन्तेले पूजा पाठ उपदेश इत्यादि सकेपछि भन्नहुँठ—

आज हात्रो सामू एक अतिथि हुनहुँठ— श्री

बहाँ पहिले परि

आउनेथए तो थियो । आज वहाँ यस विहारमा आउनु-
भएकोमा हामी ज्यादै हरिष्ट छौं । यही खुशीको शुभ
अवसरमा वहाँलाई बुद्धधर्म सम्बन्धी हामी जस्ता गाउँ-
ले दातुभाइ दिवीबहिनीहरूको निमित्त दुइ शब्द बोल्नु-
हुन अनुरोध गर्दछु ।

यो मुनेर उनी एक क्षण अकमकिएको अष्ट्यारो
लागेको पन उनको अनुहारमा रप्पड झलकन्थ्यो । केही
क्षण त भन्तेले वित्येमा अनुरोध गरे जस्तो लाग्यो ।
तर उनले बोले—

आज यस विहारमा उपस्थित भएर खेले जाने
बुझेका कुराहरू सुनाउन पाउँदा ज्यादै खुशी लागेको
छ जहाँसम्म बुद्धधर्मको प्रश्न छ यो एउटा
व्यावहारिक धर्म हो । हाम्रो व्यावहारिक जीवनमा
घट्ने कुराहरूलाई संझातिक ढंगले ध्याल्या गरेर
संसार अनिय छ भन्नु बुद्धबादीहरूको मूल नत हो ।
हामी जन्मनु नै दुःख भोग्नुको लागि यस्तै दुःख
कहिल्ये न भोग्ने हो भने हामीले कहिले पनि जन्म लिनु
नपर्न बाटो पहिल्याउनुपर्छ त्यो बाटोको नाउँ हो
'निर्वाण' ।

यसरी उनले भनेका हरेक कुराहरू भेरो अन्त-

स्करणमा अहिले पनि आलो रहेको छ । हात हल्लाएर
बोलेको अनुहार भेरो आँखाबाट टाडिएको छैन । कति
चाख लाग्दै कुरा गरे उनले । उनी पनि खेले जस्तै
शान्तिको खोजिमा विहार धाउने गर्नु होला ।

प्रसाद वितरण पछि त्यस विहानको कार्यक्रम
अन्त थयो । हामी सबैजना ओलियाँ तर उनीसित
हेराहेर भाव भयो बोल्न भने पटककं सकिन । चैतिर
जाने बाटोबाट ओझल पर्न लाग्ने बेलामा भन्तेले
सुमिता ! सुमिता !! भनी बोलाउनुहुन्छ । फक्केर
हेरे भन्तेले भन्नुहुँदैथियो— भरे बेलुकी एक पटक
भेला हुनुपर्छ भजनको कार्यक्रम छ । म डाँडाबाट हेरि
पठाउँछु भन्तेलाई स्वोकारात्मक जबाफ दिन टाउको
हल्लाइ दिएँ तर उनले भने मलाई न हेरिरहेको देख्दा
मलाई एक किसिमको सन्तोष लाग्यो । सायद केही
प्रश्नहरू थिए होलान् मलाई सोध्ने उनको । तर के
र्नु घाम डाँडाबाट ओझल परिसकेको थियो ।

त्यो दिन भरि घाम छिटै अस्ताइ दिए हुने
थियो कि जस्तो भइरहेको आज पनि जल जली
सम्झन्छु । शान्तिको खोजिमा लाग्दा लाग्दै

"एक हजार वर्ष पनि कठिनले
भाव एउटा राष्ट्र बनाउन सकिन्छ,
कि तु त्यो राष्ट्र खालि एक घण्टामा
समाप्त हुन सक्छ ।"

- बायरन

[भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर आनन्दकुटी विद्यापीठका संस्थापक हुनुहुन्छ । सं]

अभिनन्दन-पत्र

श्रद्धेय महानाथक अमृतानन्द महास्थविरज्यू,

भगवान् बुद्धको जन्मभूमि नेपालको ऐतिहासिक तानसेन नगरीमा वि. सं. १९७५ मा जन्मनुभएका, वि. सं. १९७६ मा श्री लंकामा स्व. धर्मरक्षित वंशालंकार श्री पेलेन वजिरजाण महास्थविरको आचार्यत्वमा उपसम्पदा ग्रहण गर्नुभएका बौद्धजगत्मा अतुलनीय महान् सेवा एवं योगदान दिनुभएका ख्यातिप्राप्त श्रद्धेय भन्तेज्यूको सम्मानमा हार्दिक अभिनन्दन चढाउँदछौ ।

नेपालमा प्रजातन्त्रको उदय हुनुमन्दा अधिराणा सरकारले बुद्धधर्मको प्रचार गरेको आरोपमा निष्कासित भिक्षुहरूलाई पुनः नेपालमित्र प्रवेश गराउन बुद्धिमत्तापूर्ण परिश्रमले संगठन गर्नुभई श्रीलंकाबाट बौद्धिक अष्टल नेपालमा ल्याई तत्कालीन सरकार-संग कुराकानी गराई सफल हुनुभएको कुरा नेपाली बौद्धजगतले विसर्जेछैन ।

राष्ट्रपिता स्व. श्री ५ त्रिभुवनको असीम कृपा प्राप्त गरी जनसहयोग जुटाई सारिपुत्र मोदगल्यायन-हरूको पवित्र अस्थिधातु नेपालमा ल्याई प्रदर्शन गर्न सफल हुनुभएको, त्यस्तै स्व. श्री ५ महेन्द्रको असीम कृपा प्राप्त गरी चतुर्थ विश्वबौद्धसम्मेलन नेपालमा सफलताका साथ सुसम्पन्न गर्न श्रद्धेय भन्तेज्यूले प्रदान गर्नुभएको नेतृत्वबाट विश्वबौद्धजगत्मा नेपालको

प्रतिष्ठा बृद्धि हुन पुरेको छ ।

नेपालमा बुद्ध थेरवादी शासन सुसंगठित तुल्याउन एवं सम्बद्धन गर्दै लंजाने उद्देश्य अनुरूप आधार-शिला निर्माणार्थ धर्मोदयसभा, धर्मोदयपत्रिका प्रकाशन अखिल नेपाल भिक्षु महासभ, आनन्दकुटी विद्यापीठ, आनन्दकुटी विहारयुठी स्थापना गरी जुन योगदान एवं सेवा गर्नुभएको छ, त्यो अतुलनीय तथा प्रशंसनीय रहेको छ ।

विश्व भातृत्वसंघको उपाधिक्ष हुनु भई विश्वबौद्ध भातृत्वसम्मेलनहरू, विश्वधर्महरू, विश्वधर्मसम्मेलनहरू, विश्वशान्ति सम्मेलनमा सक्रियताका साथ भाग लिनुभई विश्वशान्तिको अवेक्षणा गहिलो योगदान दिनुभएर भारतको नालम्दा, पालि आचार्यपरीक्षामा विशिष्ट श्रेणीमा उत्तीर्ण हुनुभएका विद्वान् भन्तेज्यूलाई नेपालभाषा, नेपालीभाषा र अंग्रेजीमा ५० बटामन्दा बडी पुस्तकहरू लेखनुभई, बुद्धधर्म, साहित्य र भाषामा यरिएका अनुसन्धानात्मक सेवाको कदर स्वरूप मंगोलियाबाट “गार्डन” नामक उपाधि, श्रीलंकाको बुद्धिष्ट एकेडेमि श्रीलोनबाट ‘साहित्य चक्रवर्ती’ को मानार्थ उपाधि एवं भारतको नालम्दा पालि भाविद्यालयबाट “विद्यावारिधि” को मानार्थ उपाधि प्रदानबाट पूज्य भन्तेज्यूले विशिष्ट बौद्धविद्वान्को रूपमा ख्याति प्राप्त गर्नु हाली पाल्पाली-

हरूको लागि गौरवको विषय हुन गएको छ ।

नेपालमा बुद्ध थेरवाद शासनलाई सुसंगठित एवं ध्यवस्थित ढंगबाट विकसित गराउन सक्षम नेतृत्व प्रदान गर्नु अई पवित्र सेवा भर्तुभएको सम्मान स्वरूप श्री लंकाबाट “नेपाल शामन शोभन थी धर्मरक्षित— बंशालंकार उपाधि” स्व. श्री ५ महेन्द्रबाट “गोरखा दक्षिण बाहु” पदबी, परमधर्म चेतिय परिवेण रस्न मलान थाँलंकामा अमरपुर निकाय, श्यामनिकाय र रामन्यनिकायबाट “महानायक, गौरवमय पद, बुद्ध दानादातु नन्दिर व्याख्या भिक्षुमहासंघ श्रीलंकाबाट विपिटक विशारद शासन जोतक” पदबी तथा बजिराराम अमरपुर धर्मरक्षित महानिकाय बोलम्बोबाट “श्री धर्मरक्षित बंशालंकार धर्मकीर्ति श्री” नामका गौरवमय पदबीहरूबाट विभूषित हुन् श्रीलंका र नेपाल बीचको

मैत्री सम्बन्धको आदर्शं नमूना हुनाका साथै श्रीलंका बौद्धजगत्स्ले अद्वेय भन्तेज्यूप्रति देखाएको सम्मान एवं अद्वाशाचबाट नेपालको बौद्धजगत् अति गौरवन्वित भएको छ ।

अन्तमा, नेपाल बुद्ध थेरवाद शासनलाई अझ अगाडि बढाउन निरन्तर सबल नेतृत्व प्रदान भइरहने छ भन्ने बृद्ध विश्वास लिई अद्वेय भन्तेज्यूको सुस्वास्थ एवं दीर्घायुका लागि दिरत्सङ्ग प्रार्थना गर्दछौं ।

होलन्दी बुद्ध विहार, तानसेन

ब. सं. २५२८

वि. सं. ३ माघ २०४९

सुश्री सन्तलक्ष्मी शाश्य

अध्यक्ष एवं

बौद्ध महिला भोजन व्यवस्था समिति परिवार

सम्पादकलाई टिठी

भिक्षु शासन कायम होस् ।

श्रीमान् सम्पादकज्यू,

तपाईंको बुद्धधर्म सम्बन्धी एक मात्र लोक-प्रिय मौसिक पवित्रका वर्ष १२ अंक १० नेपालसम्बत् १९०५ सित्तलाथवा प्रकाशिल बौद्धगतिविधिया धर्म पालिको अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको सम्बेलनबाट प्रतिपादित नियमसंघीये भिक्षु र थामणेहरूले हातमा घडी नमिने, अध्यक्ष वा अप्रयत्न रूपले भिक्षुहरूले अशामाग नलिने, विशेष कारण बाहेक विरामी हुने भिक्षुहरू गृहस्थीहरूको घरमा गएर नवास्ने र कुनै पुरुष साथमा नराछी विशेष कारण बाहेक आइमाई पछि पछि राष्ट्री नहिँद्दै आदि निर्णयलाई सही रूपमा पालन गर्नुपर्ने विवरण अध्ययन गर्ने अवसर मिलेको छ । कतिपय भिक्षुहरूको ध्यक्तिगत आचरणबारे अनेक शंका उप-शंका उत्पन्न थैरहेको परिस्थितिमा बास्तविकतालाई बोध गरेर सुधार्ने प्रयास निश्चय पनि बुद्धिमत्तापूर्ण तथा सामिक कदम भएको ले भिक्षुसंघ धन्यवादका पात्र हुन्दूङ्छ ।

साधाव बुद्धका समयमा आजको जस्तो हातमा लगाउने घडी नभएको ले विनयमा परेको छैन होला । तर भन्तेहरूलाई पनि समयको द्वाल गर्नुपर्ने हुनाले घडी नमिने नियम आज अव्याधारिक होला कि भन्ने थान्दछ । अरु उपरोक्त नियम विना बास्तविक भिक्षु बज नसक्ने भएको हुँदा यस्तो ऐतिहासिक महावूर्ण निर्णयलाई लागू गर्नेतक शिथिल भरहेको छ कि भन्ने दृष्टिले यो पत्रहारा अखिल नेपाल भिक्षुमहासंघको ध्यान आकर्षित गर्दैछु । वैरागी भएर पनि राग कम गरेर लग्न नसके बुद्धधर्म कसरी संरक्षण होला जिन्तन मलनको विषय बन्न आएको छ । अतः उपरोक्त नियाधिरित नियमको साथै भिक्षुले पालन गर्नुपर्ने २२७ नियमहरू समेत व्यवहारमा आचरण गराई उपासक उपासिकाहरूको विश्वास सिर्जना गर्न सक्ने गरी ठोस भिक्षुशासन लंचालन गर्न भिक्षु महासंघलाई विनाश पुकार गर्दैछु ।

भ. पु. इनाचो

धर्मरत्न शाश्य

आनन्दभूमि

मिथ्यादृष्टि

- भिक्षु अश्वघोष

मिथ्यादृष्टि व सम्यक्दृष्टि थुपि निगू शब्द
बुद्धधर्मय् तस्सकं प्रतितत्पु व मू बंगु जुपाच्चवन ।
जीवनय् कच्चवं देगु व अशान्तिया मुख्यगु कारण हे
मिथ्यादृष्टि खः । पापयि थुकिया आःखः शान्तिमय
जीवनया लागी सम्यक्दृष्टि बासः ये ज्याय् खेले डु ।

बौद्ध साहित्यय् मिथ्यादृष्टिया अर्थं अपो याना:
थुकथं व्याख्या यानातःगु खेन्दु गथे कि अनेक देवी
देवताया शरणय् बनाः पूजापाठ याय्गु, खुसी मोहन्याः
पाप कतय् जू भालपीगु, पुनर्जन्म मानय् मयाय्गु,
दान वियागुया फल मदु धकाः विश्वास याय्गु, जात-
पात मानय् याय्गु, प्वेदः खनकि विछुक मानय्
याय्गु, मचा मदुमह मित्रा अलछिनाः धकाः विश्वास
याय्गु आदि फुकं मिथ्यादृष्टि खः ।

मिथ्यादृष्टिया शादिक अर्थ खः मखुथे थुइका
काय्गु, गलतफहसी (Misunderstanding)
खः । समझदारी मदुगु न अर्थ खः ।

धार्थे विचाः यानास्वयबलय् द्वःदी भक्ति
याना जुइगु मिथ्यादृष्टिसिं र्यानपुगु ला सुनान
छु धाःगु खै न्यताः व खैयात अःखतं थुइका काल
धाःसा व झन चर्कोंगु मिथ्यादृष्टि जू वनी । ठीक
व खःकथं थुइका कालधाःसा सम्यक्दृष्टि दत
ध्रहाः सोका काय्गु बालाइ । बौद्धसकूकथं दुःख्या

कारण थुइका काय्गुयात सम्यक्दृष्टि धाइ ।

थौकन्हय् गुलि गुलि मिक्तुपिथाय् बनाः
संगतयासेलि नखः चखः मानय् मयाःपि, अजिमायः
व गनेयः आदि मानय् मयाना धाइपि दु तर अथे
धयाजूपि गुलिगुलि कर्पिन्त दुःख बीगु, थः कतिलाकेगु
आदि छलकरट धाःसा छप्ति हे पा. मजू । बुद्ध-
धर्म कथं थः जक कतिलाकेगु, थः जक सः स्यू
धाय्गु आदि फुकं मिथ्यादृष्टि खः । अथ न अवश्य
मिथ्यादृष्टि खः द्वःभक्ति याना थे द्वव तरय् याना
बी धैगु विश्वास याय्गु ।

झीस व्यावहारक जीवनय् मिथ्यादृष्टि गुलित
हानिकारक धैगुपादे विचाः यायमालाच्चवंगु दु ।
उदाहरणया लागी छपु बाखं धायला घटना धाय् थन
न्हचथनेगु उचित खना ।

निम्न पासा मिलय् जुगाः बछि बछि ल् तथाः
तापाक छथाय् बन्यज्यावन । तापाक गामय् बनाः
व्यापार याः बनाः ध्यबा यक्क दय्क कमाय् यानाहल ।
इपि पासापि निम्नमध्ये छमेस्या दृष्टि बेकोल । अथे
धयागु ध्यबाय् लोभ बनाः मिथ्यादृष्टि जुल । मतलब
ध्यबा अपो थःगु लहाती लाके माल ।

दृष्टि बेकोभ्य पासां धाल- ध्य धन फुक
झीसं छैय् यके मज्यू । झीथाय् त्वाःपापि तालय् मलाः ।
थःयितिपि न तालय् मलाः । उकि माछि जक झीके
तथा: थन जंगलय् बैय् म्हुयाः सुचुका थके । झीत
मालीबलय् काः वय् मज्यूला ?

पासाम्ह स्वजाम्ह जुपाच्चवन । छक्कापंजा छु
मस्यूम्ह जुल । ध्यबा अनसं बैय् थुनाथकल ।

मिथ्यादृष्टिम्ह कतिलाकेसःम्ह पासां ला लिपा
छहु चान्हय् वयाः धन फुकं खुयायंकल । वं थः अबु-
यात न खै स्यन- स्व बा ! धन फुकं कया हय्धुन ।

जि पासायात खुँ पा: याय् बलय् ल्वापु जुइ । बा:
फलनाथाय् जंगलय् श्वामःगु सिमाया दुने मुला चवै ।
वृक्षदेवता जुयाचवै । जिंपि निम्ह वयाः नालिस बी
बलय् उम्ह खुँ खः धयाव्यु । अले धयबा पचय् जइ ।
थथे खै मिलय् याय् धुँकाः मन बेकोम्ह
स्वजाम्ह पासा याथाय् वनाः धाः वन- पासा जहान
यवव दु । धयबा फुत । झीस बैय् थुनावयागु व
धयबा काःवने माल नु । निम्ह वन । म्हुया स्वः
बलय् धन छांति सदु । अले धयबा खुयाकामेस्यां
सम्यक्दृष्टिम्ह पासायात धाल- “छ ला धर्मत्वा
धकाः च्वनां ला हृद झंगः खनी । अन चवंगु धन खुया
कयाका मखुला ?” थःमन्तं खुया कयाः, मकामेसित
खैधकाः पा: यात । थज्यंपि मनूत अबलय्निसं
आःतकं दनि ।

निम्हेस्या ल्वापु जुल । स्वजामेसितं धाल ध्व
ला तस्सकं अन्याय अत्याचार जुल । जि खुया
मकया ।

मिथ्यादृष्टिम्हेस्यां धाल - अन झी निम्ह
ल्वानां छुयाय् । साछि सुँ मदु । हुँकन सिमाय्
देवता दु । अन वनाः झीगु ल्वापुया खै कने । झी
निम्हे सु खुँ खः व वृक्षदेवतां धाइ । देवतां धाः थे
यायगु नु धकाः निम्हं वन ।

ल्हाःविन्ति यानाः प्रार्थना यात- हे प्रभु !
जिंपि निम्हेस्या ल्वापु जुल । खुँ सुये ? निसाव
यानाविज्याहु ।

नकलीम्ह देवतां स्वजाम्हेसित खुँ धयाहल ।
अले स्वजाम्ह ला मुक्क न्वाज्य म्ह मखु खनि व ला थ्व
देवता ला मिथ्यादृष्टिम्ह खनी धात्थे देवता खः सा
अन्याय कथं ल्वापु छिनय् याइ मखु । सकलिम्ह द्यः खः
मखु धंगु सीके माल धकाः सिमाया छचाःखेरं मि तया-
बिल । नक्कलिम्ह मिथ्यादृष्टि देवता प्राण बचय् याय्
मालाः तिन्ह्याः पिहाँ वयाः धाल-

जिमि काय् सूर्खम्ह जुयाः जि झनेलि सी
थंगु । जिमि काय हे खुँ खः छ मखु धयाविसेलि
धयबा बछि बछि इनाकाल ।

अन निम्हेस्ये छम्हस्या दृष्टि बेकोल अर्थत्
मिथ्यादृष्टिम्ह जुल । मेम्ह सम्यक्दृष्टिम्ह जुल । मन
बेकोम्ह पासां यानाः शान्ति मजुल ।

अन छम्ह मिथ्यादृष्टि जूगुलि वथा संकल्प नं
मिथ्या जुल । वचन मिथ्या जुल । ज्या मिथ्या जुल ।
जीविका मिथ्या जुल । प्रयत्न, होश व एकाग्रता फुकं
सम्यक् मजुसे मिथ्या जुल ।

उकि थ मिथ्या यानापु, तस्सकं खतरा ।
द्यःपुज्याः जुइगु मिथ्यादृष्टिसिं मखुगु मती तयाः
ज्या यायगु व खै ल्हायगु जन हे मज्यू ।

मेगु मिथ्यादृष्टि दु सुँ मनूया बारय् सुनांन
व मनू थज्यःम्ह धकाः न्यंकातल, वहे आधारय् खः
मखु बिचाः मयासें अथे हे खः धकाः विश्वास यानाः व
यागुः ज्याया बारय् मखुथे मती तयगु न मिथ्या-
दृष्टि खः ।

अशोक महाराजया तःम्ह मछि महारानिपि
दु । पालंपाः यानाः रानिपन्थाय् द्यः वनीगु जुयाच्वन ।
छन्हु तिष्यरक्षिता धंम्ह महारानियाथाय् वनेगु पालय्
लिषाकविज्यात । तिष्यरक्षिता महारानिया आय् बुया-
च्वंगु जुजु गुबलय् वे धकाः ।

अशोक जुजु इलय् मथ्यं बलय् पाप मती ते
च्वन । जुजु थने सात त्यना- महाराज थौं छाय्
लिबाःगु ? गन बिज्याना च्वनागु ?

लिसः बिल अशोक जुजु- खः थौं बुद्धगयाया
बोधिवृक्षमा कथय् ध्यान यानाच्वनागु तस्सकं आनन्द
ताल । उकि भचा लिबात ।

महारानिया दृष्टि पात । ये ! जि स्वयाः न
व सिमायः का मखुला ? व सिमायात जि बाकि तय्
मखु धकाः पायके बिल । थव न मिथ्यादृष्टि खः ॥

थुपः थूबः थूरः स्तुषः चैत्य महाचैत्य

- भिक्षु सुदर्शन

सिंगु विहारया चैत्य (स्वयम्भू महाचैत्यया) विषयय छुं भति बिचाः याय् । स्वयम्भू महाचैत्यया स्वापू नेपाःया सूटित्त्वात् निसे त्वाना चबुगु स्वयम्भू पुराणया खँ प्रसिद्ध जु । संस्कृत भाषा धयागुया किचः हे मथ्गु भाय् ल्हाइपि जनतां बास यानाच्चंगु न्हापांगु नेपालय् स्वनिगलय् लिया संस्कृत भाषाया विद्वत्ताया सकीणताया पुरोहितवादी दुर्हृ वयव नेपाःया सूटिया हाय् हे मेगु हा स्वनेत् स्वःगुया लिच्चवलय् बौद्ध जनविश्वास व थद्वा वदातुका तयत् स्वयम्भू पुराणं थःगु महत्व तयायत् । पुरातत्व कथं स्वयम्भू महाचैत्यया प्राचीनता स्थिर यायत् कुत् यायगु ज्ञी भिज्या द हे दनि । पर्यटन विभागया वा पर्यटन उद्योगया क्षेत्रय् खने दहुगु प्रचार स्वयम्भू स्वाचैत्ययात् नीनिसः निसः निहः वं पुलां धकाः चवयगु याइ । जयस्थिति मल्लया पालय्या अध्यः वर्णन दुगु हानं नेपाल राजवंशनिम्ने जयस्थिति मल्लया राज्यकालतया दण्डन दुगु थौं कम्हय्या विद्वान् विस याउँक हे 'गोपाल वंशावली'

धकाः मल्लय्क ना छुना तःगु वंशावलीकथ धा:सा विश्वदेवं १०० वं राज्य यावा: चैत्य भट्टारक दण्कल ।

विद्वान् विसं थम्ह जुजुयोत अभिलेखं सुगतशानसया पक्ष-
पाती धया तःम्ह वृषदेव जुजु धकाः धया: अभिलेख्य
लुया वःगु " ... भूचैत्य भट्टारक" — " शब्दया
न्हाःने चवंगु सी भद्रुगु आखः "स्वयम्भू-
चैत्य भट्टारक" न सिद्ध याना वःगु दु । तःगु अजु
मानदेवयां न्हावः हे स्वयम्भू महाचैत्य दयाच्चवने धुंकूगु
लिच्छवि युगया नसंचाय् हे स्वयम्भू महाचैत्य जहां यिना
चवने धुंकूगु खे बुगु कथं कथं ।

खास्तिया महाचैत्य वादेलया धापू कथं वा छगू
संदेया सूत्र कथं काशय बुद्धयागु अस्थिधातु दुगु महाचैत्य खः । थुगु खँया सन्दर्भय न चवय निमिलहवाया
कोनाकमन बुद्धया स्तूपया बारय थे हे बिचाः याना स्वय
बहजू । चवय न्हाथनागु "गोपाल वंशावली" धकः
ना छुना तःगु वंशावली चवयातःगु दु,
"तस्यमृत्युस्वपुवेणरावेपनालिका" द्वाने शिरशित्तवा
पिताज्ञाकृतं ॥ तस्य पुत्र श्री मानदेव वर्ष ४१ ॥
तेनमज्ञातेन पितावधकृता ॥ महाघोर पातक...हारो... ॥
स्वनामेन मानविहार प्रतिष्ठितं : "वयागु मृत्यु थःम्ह
काय्या ल्हाःतं चाल्हय हितिया थासय छचं त्वाःल्हाका
जुल ॥ वया काय् श्रीमानदेव वर्ष ४१ ॥ वं
(मानदेव, अबुया अज्ञा कथं तर) मसिसे अबुयात
स्थात । तःधंगु पातक यात । थःगु नामं मानविहार
स्वन (दण्कल) । थुजाःगु जग्रस्थिति मल्लया ई तकं
पत्यायाःगु थुगु खँयात लिपाया वंशावली ज्ञन विस्तार
दद्यादिल हातं खास्ति महाचैत्यया खेलिसे स्वापू
तयादिल ।

चैत्य

लिच्छवि इलय तकं नेपालय ल्वहैया यवव
चैत्य दयधुंकूगु दु । चाय्वहिली चवंगु भाजु
धनवज् बजाचायंया "लिच्छवि कालका अस्मिलेख"

धयागु सफूया दक्षिण्य न्हापांगु अभिलेख, लिच्छवि
 लिपि दुगु त्याग व ध्वाखाबहाया चैत्य (चीमाः)
 थुकिया दसु खः । दक्षलय् सक्षलय् ला गणमहाविहारय्
 लुखाय दुहाँ वय्व वय्व न्हाने खने ददुगु स्वगः लिच्छवि
 शैलीया अशोक चैत्य धाइगु चैत्यमध्ये कुनय्या चैत्य
 दक्षिण्य बांलाःगु दसु खः । थुगु चैत्य अभिलेख दुगु
 ख थुगु पत्तिया दक्षमि गणमहाविहार जीर्णोद्धारया
 इलय् (वि. सं. २०२०) तथाय मठि बाखं कनाबलय्
 उल्लेख याय थुंगु खः । अनं लिपा अभिलेख सहित
 दुगु लिच्छवि युगम्या लवहँया चैत्यत मध्यय् थुगु चैत्य नं
 छगः खः धकाः प्रकाशित याःगु खने दत । गणमहा-
 विहारय् दुगु चैत्य या अभिलेख मध्ये वि. सं. २०३८ स
 दिभुवन विश्वविद्यालयया नेपाली इतिहास, संस्कृत व
 पुरातत्व विभागया स्नातकोत्तर स्तरया विद्यार्थीपिसं
 “भवतु माता” व “भवतु” शब्द द्वन् । जितः धाःसा
 थुगु लवहँया चैत्य (चीमालय) इवः इवः खना:
 सम्बत् दुर्थे तायाच्चन । २०३६ वि. सं. स धनवज्
 बजूचार्य द्वनाविज्यात, “ऊ सम्बत् ५००, १०, ३
 (५१३) देय धर्मर्थे … यदव पुण्यं तद् भवतु माता
 पितृ पूर्वज्ञभज्ञत्वा … वाप्तयेद् भवतु !” थुकथं थुगु
 चैत्य मां-बौद्धा पुण्यार्थे ५१३ सम्बत्स दय्कूगु जुल ।
 आवः कथं लिच्छवि जुजु शिवदेवया पालय्यागु थुगु
 अभिलेख जुयाच्चन । थव सम्बत् शकसम्बत् मानय्
 यायगु कथं धाःसा ५१३ × १३५ = ६४८ वि. सं. यागु
 जुल । थुकथं थुगु चैत्य थनि (२०३६-६४८=)
 १३६९ दं पुलांगु जुल । अले सम्बत् समेतं अभिलेखय्
 हे कियातःगु दुगु चैत्य मध्यय् गणमहाविहारया थुगु
 चैत्य हे दक्षलय् सक्षलय् पुलांगु चैत्य सिद्ध जूगु जुल ।

गणमहाविहारया थुगु चैत्यये जागु आपालं
 हे लिच्छवि शैलीया लवहँया चैत्य (चीमाः) त दुगु
 जुयाच्चन । थुगु चैत्यय् तल्लापति प्यखे ग्वाखचा थे दु ।

वया जब खंडं व चवय् अलंकार या बुट्टा अजंताया
 धर्मेक स्तूपया शैली लुमंका ध्यू । थूपि चैत्यय् पंचबुद्ध
 दइमखु । युजागु चैत्ययात अशोक चैत्य धकाः धाइगु
 जुयाच्चन । अष्वः चैत्यय् ला मूर्ति हे ददुगु मखु । गुगु
 चैत्यय् मूर्ति हे दुसां पद्मपाणि बोधिसत्त्व व विभिन्न
 ऐतिहासिक बुद्धपिणिगु मूर्ति हे ददुगु जुयाच्चन ।
 थुकिया दसु ध्वाखाबहाःया चैत्य खः । अशोकचैत्य
 धाइगु लिच्छवि शैलीया चैत्य मध्यय् तिनिखलय्
 महांकाद्याःया न्हाने पाले सिमाकवय् चवंगु चैत्य व
 नेशनल ट्रेडिंग लिमिटेडया थास वनाच्चंगु पीचरोडं
 तथ्यक दक्षिण बनेवं द्वयुइगु मसानय् चवंगु
 चैत्य बांलाःगु न्हाथने बहगु चैत्य मध्यय् निगः
 चैत्य खः ।

लिच्छवि युगम्यां लिपाया चैत्यय् कः, चैत्यगर्भं,
 हरमिका, छत्राधार, अमलक, त्रिष्ठव, गज् व छत्रादि
 खने दत । छत्राधारय् नं त्रयोदश भुवन खने दत । थूपि
 त्रयोदश भुवनया खं दार्शनिक विकासं लिपाया दार्श-
 निक खलिसे स्वापू तः । जि बुद्धगयाया महाबोधि
 देगःया न्हाने इवःलाकं दुगु लवहँया चिचीगोगु चैत्य
 मध्यय् न्हाने भतिचा जः पाखेया छगः चीमालय
 बुद्धपित यथें त्रयोदश भुवनलिसे जन्म, बोधिज्ञान लाभ,
 धर्मन्वक् प्रवर्तन व महापरिनिर्वाण क्यनीगु दृश्य मूर्ति
 किया तःगु खना । मल्लयुग गुलि गुलि न्हावन, उलि
 उलि हे चैत्यया वास्तुकलाय् व दार्शनिक प्रतीक चि
 तयगुली विविधता खने दयावन । लिपा वनाः अग्नि
 ज्वालावृत्त, पद्मवृत्त, वज्रवृत्त जक चैत्यय्खने दुगु
 मखु, पंचबुद्धलिसे तारादिनं खने दत । पुलांगु पर-
 म्पराया चतुर्महाराजपि नं चैत्यय् तयगु माःगु खने
 दत । गुगु थासय् जलहरि द्याने चैत्य तयाः छखे बुद्ध
 धर्मया श्रेष्ठत्व क्यने थे याःसा मेखे धार्मिक समन्वय नं
 क्यने थे याःगु खने दु

सम्पादक्यात् पैरो

बुद्धजयन्ती

- वैकुण्ठप्रसाद लाकौल

हनेवहम्ह सम्पादकजु,

वंगु स्वांयाः पुन्हि (वि. सं. २०४२ बैशाख पूर्णिमा) यात बु. स. २५२६ 'बुद्धजयन्ती' धार्यु खेयात कथाः जि— "थाले २५२६ गूगु बुद्धजयन्ती खला ?"— धकाः छिगु 'आनन्दभूमि' पत्रिकायात न्हासः तथाः लेख विद्यागुया लिसलय श्रद्धेय महानायक अमूतानन्द महास्थविरजुं थव है अनला पुन्हि या 'आनन्दभूमि'इ सम्पादकया पतिइ चवयाविजयात—

"जयन्ती" शब्दया अर्थ द्वजा—पताका वा इन्द्रिया पुन्हि खः ।'

थथे 'जयन्ती'— अर्थ दुर्गा-भवानीयात व धाः । परन्तु "बुद्धजयन्ती" शब्दया अर्थ 'बुद्ध' शब्दनाप तथाः धार्य बलय बुद्धया जन्मग्रात है जक संकेत याइ ।

मेनु ख— 'आनन्दभूमि' पत्रिका नेपाली भाषायात प्राथमिकता विद्याविद्याचवंगुकथं ने 'जयन्ती' शब्द निर्विवाद रूप—मर्दुपि महाभानवया जन्मदिन यात कथाः बाधिकोत्सङ्घ हनिगुयात जक है कसी; गयेकि, श्री ५ पूर्वीजयन्ती, भानुजयन्ती, मोतीजयन्ती ।

कित वसपोल महानायकजु उजंदयकाविजया थे—

1. "श्री लंका, बर्मा व थाइलैण्डय 'जयन्ती' शब्द छचलीगु चलन मदु । स्वांयाः पुन्हीयात बैशाख पुन्हि महोत्सव धाइ ।"
2. "बौद्धसाहित्य व बौद्धपरंपराय गनं जन्म दिन यात कथाः 'बुद्धजयन्ती' धार्यु चलन आतले मदुनि ।"

थथे जुइक ने आनन्दकुटी है जक 'बुद्धजयन्ती' शब्दयात 'विरोधाभास' ड्वीक छाय प्रयोग यार्यु सा ?

बृद्धसम्बत्यात न्हावद्यगु है यदि तात्पर्य खः सा थव सम्बत् यात छचलाः बैशाख पूर्णिमा महोत्सव नाम स्वांयाः पुन्हि महापर्व हनेगु याः सा सुना न कुंदिनेगुयाय दइ मखु ।

अथवा 'सिद्धार्थ जन्मजयन्ती' वा 'बुद्ध जन्म जयन्ती' धार्यु अभिप्राय खः सा बृद्धसम्बत् सिमं ८० दे । ४५ दे तनाः जक वर्ष वयने माली थे चवं । थव विषययात बालाक विचाः यानादी मालीये ताया । द्वंगु वाचायकाः न वयात वास्ता मत्यगु विराम जक मखसे अपराध थे जूबनी ला ? आशा याना सम्पादकजु थुकी ध्यान अबश्य तयादी । धन्यवाद !

भूटानय् बुद्धधर्म

बुद्धधर्मया विवरण् जि अथः खे धयाच्चवने मांगु मखु । जि भूतःभूमि (the - land of thunder dragon) भूटान अथवा द्रुक्युलय् बुद्ध-धर्म गुगु प्रकारं प्रचार जुयावन धंगु बारय् जक साधारण किसिमं छुं शब्द धाय । बुद्ध-धर्म भारतय् जन्मजूगु जूसां व देश पिहाँवनाः यको भेमेगु देशय् प्रचार जुयावन । आपाः यानाः हिमालया भूमि तिब्बतय् बुद्ध-धर्म वर्वातुकाः दुने थंक हाकाः वन । अनयांपि जुजुपिनि संरक्षण व वर्वातुगु त्याग दयाः न भारतीय विद्वान्पिनिगु व तिब्बतया अनुवादकपिनिगु प्रयासं तिब्बतय् बुद्धधर्म प्रचार जुयावंगु जक मखु थुमिसं यानाः फुकं बौद्धग्रन्थत तिब्बती भासं अनुवादन जुल ।

समय वित्यजुयावलिसे बुद्ध-धर्म यको निकायय् विभक्त जुल । उकोमध्ये निगू तःधंगु निकाय दत । छगु पुलांगु निकाय व भेगु न्हगु निकाय । थुपि विभिन्न निकायत पिहाँवःगु खासयानाः मनूतय्गु विभिन्न इच्छायानाः इभित मालाः खः । अयजूसां थुपि निकायया आधारभूत खे तथागतया उपदेश हे जूयाच्चवन ।

आपालं भूटानयांपि मनूत तिब्बतय् वन । अनयांपि विद्वान्पि विशेष लामार्पिथाय् वनाः विद्या

अध्यन यात । ग्रले इभिसं यको सय्काः सीकाः थःगु देस भूटानय् हे लिहाँव्याः यको चिहार व देगः आदि दय्कल । थुपि बुद्ध-धर्म अध्ययन याय्या निभ्न मुख्यगु केन्द्रनापं जू वन ।

लोपेलम नाडो

तिब्बतय् यको प्रचार जूगु मुख्यगु निगू निकाय लिपा ध्यंगु किसिमं विभाजन जुल । थुपि क्रमशः संशयपा, जेलुया, करयुएपा व न्यिमापा खः । थुपि निकायत लिपा हानं यको चिचीधंगु निकायय् विभाजित जुल । थुकि तिब्बतया विभिन्न बुद्ध-धर्मया निकायत मध्ये न्यिमापा व द्रुक्पा करयुएपा धंगु निगू निकाय भूटानय् व्यापक रूपं प्रचार जुल ।

द्रुक्पा करयुएया निकायया ऐतिहासिक ज्या जुल मार्पया (1012-1097) पाखें । मार्पा छम्हु प्रसिद्ध अनुवादक ख । गुद्धसिनं भारतय् सोकःतक वनाः भारतया यको नरोपा व संत्रीय थेंजाःपि नां जाःपि विद्वान्पिथाय् सय्केसीके यात । वया शिष्य जोत्सुन मिलारेपा बुद्ध-धर्मय् यक्को देन दुपि अति

प्रसिद्धिं विद्वान् बौद्धपिमध्यं छम्ह खः । करद्रुप कग्युएमतया संस्थापक, कामोद्रुप दोर्जि ग्याल्यो दुव्यो लहाजेम (गम्बोया) 1079-1163 या प्यम्ह शिष्यपिमध्यं व छःह नं खः, गम्हकि लिपा मिलारेपाया मुख्यम्ह शिष्य जूवन । थव करद्रुप कग्युएत-निकाय धैगु कग्युएपामतया च्यागू निकाय मध्ये छगू निकाय खः । द्रुक्या कग्युएपा निकायया संस्थापक लिङ्चेन रेपा पेना दोर्जि (1128-1188) खः, गम्ह करद्रुप दोर्जि ग्याल्पोया शिष्य जुयाच्चवन । द्रुक्या परम्परा प्रचारयाःम्ह तसंपा ग्यारेया (1161-1211) द्वलद्वः शिष्यपि दु अले वस्पोल लिङ्चेरेपाया शिष्य जुयाच्चवन । तसंग्या ग्यारेपा शिष्यपि अपर (च्येयागु) द्रुक, मिडिल (दथुइयागु) द्रुक १ लवर (बवय्गु) द्रुक थे जाःगु विभिन्न किसिमयःगु द्रुक्या कग्युएपा परंपरा प्रचारयाःगु जुयाच्चवन ।

अले संग्या ग्यारेन द्रुक रत्नज्ञ धैगु विहार द्यक्काः वया कायच्चा ओनराए धर्मसंग (1177-1237) यात अमु विहारया मुख्यम्ह नायःया रूप्य अधिकार ल.लहानाविल । हानं गम्ह नायःलामापिसं तकं सिङ्गया नां मं हे उत्तराधिकार काय-गुली सफल जूल । रात्नज्ञ विहारया थुपि नायःलामापिस यानाः भूटानय द्रुक्या कग्युएपाया परंपरा धर्म प्रचर जगु जूल ।

सप्तद्रुज्ज्ञ नगवाज्ञ मम्याल (1594-1651) तसंग्या ग्यारेनया ल्य 1616 शताव्दी भूटानय विज्यानाः पछिम भूटानया पुनर्ख्य दजोज्ञ किला व छगू विहार द्यक्कल । धूगु थासय दस्सपोल खुसः भिक्षुपिनिगु

संघ रवनाविज्यात । हानं थुगु थायया जे खन्यो पेकर जुंभेयात अनया दकलय नहापां नायःया रूप्य अधिकार द्यगु जूल । थुबलयनिसें थौतक्कया दुने ख्वीप्यम्हम्ह जे खेपो मुख्य विहाराधिपति जुइधुंकल, हानं थुपि विहाराधिपतिपि नं थन विकासया निर्णित ज्यायानाविज्यात । हानं झुक्य यानाः भूटानय बुद्धधर्म यको जनक्तिय जूल ।

भूटानया जुज्जिपिनिगु मदतं थुजाःगु हे उदारता-पूर्ण सहयोगं भरकारी सम्पूर्ण क्षेत्रय भिक्षुपिनिगु संस्था व विहार, मन्दिरं यानाः बुद्ध-धर्म अन बांलाक हाकाःगु जुयाच्चवन । भूटान देशया जनता धार्मिक स्वभावपि जुयाच्चवन बुद्ध, धर्म व संघयाप्रति पूर्ण अद्वा-भक्ति दुपि जूल । भगवान् बुद्धयाप्रति अविभाज्य अद्वा व भक्तियानाः सलंसः भूटानया जनता बुद्धगया व मेमेगु महत्वपूर्णगु तीर्थस्थानय दंदे पतिकं तीर्थ-यात्रा वनाः दान पूजा-पाठ आदि याः वनाच्चवन ।

अन्त्य जि जोर वियाः धाय बुद्ध-धर्म विश्व शान्तिया निर्ति तःधंगु भूमिका भित्ते फु हानं भ्रातृभाव संवृद्धि याय फु । तर अर्थेतु मृतु जक स्वतः ज्या जुइ मखु, बरु धात्येगु कायान्वयनं जक सफल जुइ । भार-तया महान् सन्नाट् अशोकं बौद्ध जुइ धुकाः थःगु शिलाभिलेख्य च्यावनः-“थः थःम्ह हे सहृदय जु, सामर्थनं हानं उक्तोगी जू” बुद्धया आज्ञा कथं विश्व-शान्ति धैगु मिन्नभाव हे जक दइ मैत्रीभाव थवं थवय्या समझदारि जक दइ । समझदारीभाव प्रजांजक हयफइ । बुद्ध-धर्म व संघया गुणानुभावं सकल स वप्राणीपित सदा सुखी व शान्ति प्राप्त जुइमा ।

अनुवादक-भिक्षु धर्मशोभन

निरासवादी धार

- माधवी

मदु खनो थःविना भरोसा ।
संसार्या कुना कापिचाप् गनं ॥
दुःखं जाःगु खविं प्याःगु ।
संसार खनी थव विचिवगु ॥
थनाच्वनी गबले थव जीवन स्वर्गय् ।
गबले थनाच्वनी व नक्य ॥
बुद्धं कंगु बचन लुमंसा ।
जीवन तकेत छु थाकु मजू ॥
आश मदु सुयागु छु हे ।
स्वार्थं जाःगु थव संसार्य् ॥
निरासवादी सुपाँय वयाः ।
तोपुया च्वनी बरोबर ॥
तय्थाकु खनी थव मन बसय् ।
धात्ये खः खनी बुद्धं धाःगु ॥

उपस्ता व्यगु मन चोफ्स्ह ।
उम्हु ज्वी धाः संग्रामजित् ॥
संग्रामजित् यायतं माः सल किसि ।
मन चीत माः ध्यान व भक्ति ॥
खः मखु स्वयगु विचारचक्षु ।
बुद्धिमानि धाइ वैत महुतु ॥
सूक्ष्म मन चीत मुद्दं ।
अमृत उपदेश वा गायकल ॥
अयसां तय्थाकु थव मन सुंक ।
विश्व चाःहिली छिन भरय् हे ।
दुःखः जाःगु थव संसार ।
सुख मू पुलेत थाय मद्गु ॥

S N J A T A

-- Francis story

The tree assumed the semblance of her will,
each leaf imbued with human sentience,
shared her expectancy, her meek defence,
the need that moved her, the suppliant's skill
tuned to the moment's purpose. and she stills
after many years remembered how he sate
silently waiting in that green suspense
posed yet between the whither and the whence
of time - and how she felt the world abate
its pulse while in her hands the rice grew chill.
To that all currents flowed ' which ever after
laid Peace upon the heart importune,
stronger than man's requisite love or hate
or the craved anodyne of children's laughter. ॥

स्मृपादकीय

सरस्वती स्थानको कुरा

सम्पूर्ण स्वयम्भूको डाँडा स्वयम्भूको इलाका हो । भगवान् स्वयम्भूप्रति अद्वा राखी उक्त डाँडालाई परिक्रमा गर्ने अहिले पनि छन् । यस डाँडामाथि रहेको सरस्वती स्थान बौद्धहरूका लागि अति पावन स्थल हो । त्यहाँ भक्तिभाव सहित पूजा आजा र प्रसादप्रहण समेत गर्ने गरिन्छ । विवेशी यात्रुहरू त्यहाँ गएर त्यहाँको प्राकृतिक रमणीयतामा आनन्द लिने गर्दछन् । भक्तहरूको लागि पूजा आजा गर्न सजिलो होस् भनी त्यहाँ सत्तलहरू पनि बनाइएका छन् । तर अपशोच ! भक्त भनिने र मुधारक भन्नेहरूको दृष्टि यस स्थलमा राघ्री पुग्न सकेको छैन । त्यसको चौंगिर्दा सधैँ फोहोर रहेको हुन्छ, पानीको व्यवस्था राम्रो हुन सकेको छैन र सत्तलहरू अवाञ्छित माने फोहोरीहरूलाई उपयोग गर्न दिई

यस ठाउलाई विभासरूपमा राखिएको छ । सत्तलहरू जुन मनसायले राखिएका हुन् त्यो मनसाय पूरा नभै यसको दुरूपयोग भइराखेको छ । स्वयम्भू सम्बन्धी विकासकायंमा संलग्न धेरै समूह भएर पनि यसतरफ ध्यान नपुग्नु दुखेको कुरा हो ।

अतः जनसेवाका निमित रहेका स्वयम्भूका १५ वडा समिति, स्वयम्भू विकास समितिहरू, मञ्जुश्री सरस्वतीका धनी मानी एवं श्रद्धावान् भक्तहरू, अन्य सुधारका कलबहरू र पुरातत्व विभाग पर्यन्तको ध्यान यसतरफ पुगोस् भन्ने आशा सहित यस महत्वपूर्ण ऐतिहासिक, धार्मिक र मनोरम स्थलमा सफाइ र मरम्मत संभारप्रति सबैको यथायोग्य दृष्टि पुगोस् भन्ने आनन्दभूमि अभिलाषा राख्दछ ।

सीष्ट चौपालि विष्ट

राजगुरु सोमदेव फ्रा० ज्ञाणसंवरको

आनन्दकुटीमा स्वागत

२०४२ मार्ग द. काठमाडौँ-

परमपूज्य राजगुरु सोमदेव फ्रा० ज्ञाणसंवर
महास्थविरको आनन्दकुटी विहारमा भव्य स्वागत गरियो ।
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको आयोजनामा हुने शास्य-
पुत्रहरूको दुर्लभ प्रवृत्त्यासमारोहकी लागि अखिल
नेपाल भिक्षु महासंघको निमन्त्रणामा पालनुभएका
ज्ञाणसंवर महास्थविर आपना शिष्यगण थाई भित्रहरू र
थाई उपासक दपासिका सहित बाइलैण्डबाट दिरेष
विमानबाट त्रिभुवन विमानस्थलमा बाइपुनुभएको
यिथो । बहाँहरू त्रिभुवन विमानस्थलमा पुग्नुहोदा भिक्षु
महासंघका उपाध्यक्ष शावयानन्द महास्थविर, सहसचिव भिक्षु
सुदर्शन, कार्यकारिणी सदस्य भिक्षु अश्वघोष एवं लुन्निनी
विकास समितिका अध्यक्ष लोकदर्शन बज्रचार्यले स्वागत
गर्नुभएको यिथो । फ्रा० ज्ञाणसंवरसँगै पालनुभएका थाई
भिक्षुगण र थाई उपासक उपासिकाहरू सहित आनन्द-
कुटीसम्मको यात्रा कार्यक्रम अनुसार पंक्तिको रूपमा
सबैभन्दा अगाडि श्री सुवर्ण शावय र श्री भर्णमान
शास्यले बौद्ध झण्डा सहित अगुवाई गरिएको दुइवटा
मोटर साइकल, त्यसपछि थाई नरेशबाट पठाइबवसेको
नेपालको राष्ट्रिय झण्डा र बौद्ध झण्डा
सहितका थाई उपासक उपासिका भएको मोटर, बीचमा
परमपूज्य राजगुरु सोमदेव फ्रा० ज्ञाणसंवर रहनुभएको
थाई झण्डा र बौद्ध झण्डा सहितको मोटर, अनि पछि

नेपाली स्वागताध्यक्षबृन्द र थाई उपासक उपासिकाहरू
सहितका मोटरहरू रहेका छन् । त्रिभुवन विमानस्थलबाट
निस्कैदा यहाँका बाटोभरि कीर्तिपुरका बौद्ध उपासक
उपासिकाहरूले बौद्ध झण्डा सहित बाटोभरि सडकको
दुर्बे उडेमा बसी स्वागत अभिवादन गर्नुका साथै पीस
ट्राभल्सका सदस्यहरू तथा अन्य महानुभावहरूले पनि
पंक्तिबद्ध भई स्वागत अभिवादन गरेका थिए । आनन्द-
कुटी विहारमा पुगेपछि पहिलो सिढीदेखि नै दुर्बैतिर
पंक्तिबद्ध भई हजारौ उपासिकाले स्वागत अभिवादन
गरे । विहार उवलनु अघि भिक्षु संघका महानायक
अमृतानन्द भहास्थविरले प्रमुख अतिथि र दुई थामणेरले
अह थाई भिक्षुहरूलाई पादार्घ दिई स्वागत गर्नुभएको
यिथो । त्यसपछि भएको स्वागत समारोहमा भिक्षु
सुदर्शनले प्रमुख अतिथिको परिचय दिनुभयो र भिक्षु-
संघका अध्यक्षबाट स्वागत भाषण भयो । स्वागत
भाषणमा अध्यक्ष डा. आचार्य अमृतानन्द महास्थविरले
भगवान् बुद्धले त भेरो शरीर झुको कपडाको इयाम्टो
जस्तो भयो भञ्ज्यभयो भने हाम्रो शरीर त ज्ञन कस्तो
भयो होला ? भनी अतिथि फ्रा० ज्ञाणसंवर बयोबूढ
हुनु स्वाभाविक हो भञ्ज्यहुन्दै परमपूज्य अतिथिको
स्वागतले नेपालको इतिहासमा यो कुरा स्वर्णक्षरले
लेखिए भन्नुभयो । धेरै वर्ष पहिले महास्थविर ज्ञाण-
संवरले बुद्धधर्म र नेपाली भिक्षुको लागि के कस्तो
सहयोग गर्नु भनी सोधनुभएको मा आफूले नेपालमा
बूढशासनका लागि नेपाली भिक्षुहरूलाई अध्ययन

अध्यापनको सुविधा हुनुपर्ने जबाक दिनुभएको कुरा पनि बहाले उल्लेख गर्नु भई समारोहका संपूर्ण सहभागी उपासक उपासिकाद्वारा अतिथिमा बन्दवा गराउनुभयो ।

थाई भाषामा प्रथम्भर भाषण दिनुहुँदै परमपूज्य राजगुरु सोमदेव फ्रा. ब्राणसंवर महास्थविरले आचार्य अमृतानन्दलाई आशीर्वाद दिन योग्य छ किनकि पहिलोपलट नेपालमा आउँदा मैले कस्तो प्रकारको सहयोग गर्नुपर्छ भन्दा नेपाली भिक्षुहरूको लागि अध्ययन अध्यापनको सुविधा हुनुपर्छ भन्नुभयो । बहाले भन्नुभयो नेपाल र थाई दुवै देशमा बौद्धहरू छन्, दुवैदेशमा धर्मस्थवत्त्वता छ, दुवैदेशका राजा उदार एवं धर्माभ्यासो द्वाइब्बिसन्छ र जनताका प्रिय होइब्बिसन्छ अतः दुवै देशको प्रकृति समान छ । नेपालमा बुद्धधर्मको प्रचार हुनुमा संघनायक प्रज्ञानन्द महास्थविर आदि भिक्षुहरूको ठूलो देन छ । भिक्षुमहासंघद्वारा निमन्त्रणा प्राप्त भएको र थाई नरेशबाट अनुमति पाएको ले आज नेपाली-हस्तांग सार्थक दस्त पाएको कुरामा खुशी व्यक्त गर्नुभयो । नेपालमा शास्त्र कुलपुत्रहरूको प्रब्रज्या हुने कुरा थाईलैण्डमा प्रचार नभएपनि थाहापाउने सर्वले अनुमोदन र देवा दिइपठाएका छन् । राजा रामी समेतले १०+१० गरी २० जोर चीबर सहित आवश्यक व्यवस्था गरी पठाइबन्नसेको छ । दाता उपासक विष्णुलतेजबाट यातायात र विशेषाखा उपासिकाबाट अरु प्रबन्ध गरिएको सथा ५३ दला प्रदर्जित हुनेलाई आवश्यक परिष्कार समेत थाईलैण्डबाट ल्याइएको छ । यस नेपाल अमरणमा ८० जन्मा बढी जदान आएका छन् । दृढ़शासनको लागि सहायक सिद्ध होला कि भनी परिष्कार दानदिने निष्ठ रचिएको हो । यहाँका महाराजाधिराजले नेपाललाई शान्तिक्षेत्र घोषणा गरिबक्सेको अतिउच्च कदमलाई सहाहना गर्दछु र यो कुरा

सर्व मैले याहा पाएँ कि यस प्रस्तावलाई ६८ देशले स्वीकार पनि गरिसकेको रहेछ । यहाँ बुद्धभूमि, लुम्बिनी, कपिलवस्तु र शालग्रामपुरहरू भीजुदा रहेको हुनाले मलाई ज्यादै हर्ष लागेको छ । नेपाल सानो भए पनि अरु देशभन्दा तल परेको देखिन । थाइलैण्ड र नेपाल दुवैदेश कहिलै कस्तो उपनिवेशमा रहनुपरेन । नेपाललाई सहयोग गर्ने कोशीशमा छु, सहयोगको साथै त्यतिकै उन्नति पनि भएमा बेस हुनेछ । थाई भाषालाई शिक्षु सुगन्धले नेपालको आपने भाषामा रूपांतर गर्नुभएको थियो ।

अन्तमा हृष्टादिनसम्म प्रवर्जित हुने शालग्रामपुरहरूलाई अतिथिबाट धैचशील प्रदान हुनुका साथै थाइलैण्डबाट पौत्रनुभएका सकल भिक्षुहस्तबाट संगल आशीर्वाद पाठ सम्पन्न भयो ।

बुद्ध प्रतिमा उद्घाटन

२०४२ मार्ग ८, काठमाडौं—

विश्वशान्ति कामनार्थ विश्वशान्ति धर्मकीर्ति बुद्धमन्दिर वसन्धुरा डोलमा भएको अभ्यमुद्राको पूर्णकदको भगवान् बुद्धको सूति उद्घाटन कानून एवं अम तथा सामाजिक राज्यमन्त्री राधेश्याम कमारोले गर्नुभयो । उद्घाटन भाषणमा बहाले नेपालमा जन्मेका एक जना राजकुमार बुद्ध द्वन्द्यो । शरीर नाश भएर जाने भएको ले जीवन जीडैजेल अल्प्रति द्वया र स्नेह गरेमा आपनो जीवनमा शान्ति हुने बुद्धको उपदेशलाई उल्लेख गरी बहाले शान्तिको दियो बाल्ने बुद्धलाई सर्व जसो राष्ट्रले श्रद्धा भक्ति राखेका छन् भन्नुभयो । यसै बहाले भन्नुभयो- हाम्रो देश गरीब

भएपनि धर्म र उपदेशमा धनी छ । यस्तो त्री देव-
मा हात्रा राजा श्री ५ वीरेन्द्रले विकासको लागि
शान्ति भनिब्रह्मी शान्ति कायम गन अग्रसर होइबसेको
छ । हामी नेपाली एक अहोता; मात्रा गाँवा सरा
अग्रसर भएको छ ।

यस समारोहमा आपनो मन द पोँडे सामान्य
प्रशासन राज्यमन्त्री लीलाराज विष्टले भन्नभयो-
भगवान् बुद्धले सर्वप्रथम शान्ति हो उपदेश दिनुभएको र
श्री ५ वीरेन्द्रबाट शान्तिक्षेत्रको घोषणा भरिबसेबाट
विश्वमा शान्तिको प्रतियादनमा सबै जसो अग्रसर भएका
एन् । संथका अग्रज र शान्तिका प्रतीक भगवान् बुद्ध
का अनुसार शत्वास्त्रको होइबाजी अब विश्वमा
हराउँदै गएको छ । नेपालप्रति विश्वको दृष्टि पुगेको
भगवान् बुद्धको जामस्थल र प्रमावले पनि हो । यहाँ
बुद्ध सम्बन्धी अन्तराळित्य संब्रहालय र युत्तरालय हुनु-
पन्ने जरुरी छ । बुद्धका उपदेशलाई देतका विभिन्न
भाषाभाषु देव यसलाई देशव्यापी प्रचार प्रसार गर्नु-
पर्छ । भगवान् बुद्धको उपदेशलाई विसेमा विश्वमा नै
खलबल भित्तिनेछ । यस्तै बहाँले हात्रा शान्तिक्षेत्रको
प्रस्तावलाई साकार गर्नु पन्ने कुरामा जोड दिनुभयो ।

यस तिलतिलामा भू. पू. सहायक मन्त्री रा.
प. स. एवं नेपाल बौद्ध समाजका अध्यक्ष प्रेमबहादुर
शावयले भन्नभयो— यस बदलाई शान्तिवर्ष घोषणा
गरिएको छ । बुद्ध शान्तिका अवतार भएकाले आजको
युगलाई बुद्धयुग भवेपर्छ । मानिसमा शान्ति नहुँजेत
जति शिक्षा दीक्षा पाएका र ऐश्वर्य सम्पन्न भएपनि
जीवनको लागि देकार छ । श्री ५ महाराजाधिराज
सरकारबाट शान्तिक्षेत्र भनिबसेको बुद्धको देश भएर
पनि हो । महाराजाधिराज सरकारको संदिठा स्वरूप
आज ६८ राष्ट्रले हात्रो शान्तिक्षेत्रको प्रस्तावलाई
स्वीकार गरिसके भने हामीले नै अब अशान्त भएर

बरनुहुँदैन । बुद्ध र हात्रा राजाको शान्तिन्तिलाई
हामी सबैले उतिकै हृदयंगम गरी अग्रसर हुनुपरेको छ ।
अर्का वक्ता लुम्बिनी विकाम समितिका अध्यक्ष
लोकदर्शन वज्रवार्णले भगवान् बुद्धका विभिन्न मुद्राको
द्युष्मया गर्नुहुँदै यस उद्घाटन भएको बुधप्रतिमा
सुहिला वर्गको सहयोगबाट स्थापना भएको हुँदा यसको
बढी भहाल भएको कुरा बताउनुभयो । साथै बहाँले
अन्तराळित्य पुस्तकालय र अन्तराळित्य संब्रहालय समेत
क्रमशः भारत र जापान सरकारबाट सहयोग प्राप्तगरी
बनाइने भैसकेको कुरा पनि बताउनुभयो ।

सुदर्श शाश्वत्यहारा उद्धोषण भएको त्यस समा-
रोहमा धर्मकीर्ति विहारका संस्थापिका एवं संचालिका
शनगारिका धर्मपतीले स्वागत भाषण गर्नुहुँदै पच य
पचपन्न कथा र रत्नुलाई प्रतिपादन गरी बाख्या गर्नु-
भएका अभयमुद्राका भगवान् बुद्धको सूर्ति स्थापनाले
बुधगुण स्मरण भई हामी सबैमा अभय प्राप्त हुने कुरा
बताउनुभयो । शान्तिको कामना गर्दै ११ वर्षमध्यम
जनब्रहालमा समारोह भएको कुरा पनि उल्लेख गर्नु
भयो । श्री ५ महाराजाधिराजबाट राखिक्षेत्रको शान्ति-
क्षेत्रको प्रस्तावको घोषणाको साथसाथै हामीले पनि
शान्तिको बाटोमा अग्रसर हुँदै जानुपर्ने कुरा पनि
बताउनुभयो ।

गएको रातो महापरिवाण पाठ भई बिहान
भव्य बध्पूजा भएको त्यस समारोहमा उपस्थित सकल
मिश्र, शनगारिका र उपासक उपासिकाहरूमा प्रसाद
वितरण एवं जलपान गराइएको थियो ।

बुद्धविहार निर्माण गर्ने जग्गा प्रदान

२०४२ अश्विन २३, तेहथुम—

यहाँका लामथुम्बा गाउँमा बुद्धविहार निर्माणको
लागि स्व० वीरबहादुर तामाङको पुण्यस्मृतिमा निज-
का छोरा मनबहादुर तामाङले १ कत्था जग्गा प्रदान

गर्नु भएको छ । धरानका भित्र मैत्रीद्वारा शिलान्यास भएको त्यस मन्दिर बनाउन जशवहादुर लुङ्गवाको अध्यक्षतामा बौद्ध संस्कार संघको नाममा ११ सदस्यीष एक निर्माण समिति गठन गरिएको छ । टेक्वहादुर घिसिङ, जितवहादुर तुङ्गवा, लालधज तुङ्गवा र पद्म बहादुर तुङ्गवा क्रमशः उपाध्यक्ष, सचिव, उपचिव र कोषाध्यक्ष रहेको त्यस समितिमा कहरसि तुङ्गवा, प्रसाद तुङ्गवा, धनबीर तुङ्गवा, मनवहादुर तुङ्गवा, बसन्तकुमार तुङ्गवा र हेमवहादुर तुङ्गवा सदस्य रहनु भएको छ । यसको निर्माणको लागि भित्रु मैत्री, कहरसि तुङ्गवा र पद्मवहादुर तुङ्गवाद्वारा क्रमशः रु. २००१- ३०००- २ ५००- चन्दा प्रदान गरिएको थियो ।

विश्वशान्तिपूजा

२०४२ मार्ग कृ गते, काठमाडौं-

स्थानीय विजयेश्वरीको वैरोचनतीर्थमा वैरोचन तीर्थ संरक्षण समितिको आयोजनामा विश्वशान्तिको कामना गरी १ हप्ते महायाती बौद्धपूजा सम्पन्न भएको छ । जप, पाठ सहित हुने त्यस पूजामा श्रद्धालु भक्तजन-हरूले हप्ताभर ने पाले पालोसित आ-आपनो श्रद्धा अनुसार दानप्रदान गरेका थिए । ओम् बहालस्थित मञ्जुश्रीनक महाविहार संरक्षण सुधार समितिले इतस पूजामा सम्मिलित भई १५५०- को रूपियाको थैली सहित पुष्ट, फल, ब्रीहि, तण्डूलादि प्रदान गरी विश्व-शान्ति कामनामा सहभागी भएको छ ।

धर्मकीर्ति विहारमा बुद्धपूजा

२०४२ कार्तिक २७ काठमाडौं-

ग्राहटसी, औंतो र पूर्णिमामा विशेष बुद्धपूजा सहित धर्मदेशना हुने स्थानीय श्रीघःविहार स्थित धर्मकीर्ति विहारमा लक्ष्मीपूजाका दिन उपासक उपसिकाको ठूलो समूहद्वारा भएको बुद्धपूजामा विहारका तंस्थापिका एवं संचालिका अनगारिका धर्मवतीले

बूद्धस्त्रीवनोपयोगी बौद्धधर्मदेशना गर्नु भयो । सो अवसरमा नेपालसम्बत् ११०६ को नववर्षारम्भको उपलक्ष्यमा नेपाली मात्रले नेपालमा उत्पत्त भएका महामानव भगवान् बुद्धलाई सशङ्ख स्मरण, पूजा पाठ गरी उनका उपदेशलाई ग्रहण गर्नु नेपालीको धर्म भए जस्तै नेपालमा ने उद्दूव भएको नेपाल सम्बत्लाई पनि सबैले कज्याउनुपर्ण भनी सुर्ण शाश्वतले नेपालसम्बत्को राष्ट्रिय महत्व र धर्मकीर्ति विहारको नेपाली समाज र राष्ट्रको लागि देन भएको कुरा स्पष्ट बताउनु भयो ।

बुद्धधर्मको शिक्षा दिने प्रबन्ध

२०४२ कार्तिक २८, श्रीलंका-

यहाँको प्राचीन नगर व्याण्डी आसपासको पेराद्वनीयमा रहेको धर्मचक्र विद्यापीठ सभाद्वारा सन् १६७८ मा स्थापित भिक्षु शिक्षाकेन्द्रमा आगामी १६८६ फर्वरी १० देखि विदेशका आमणेरहरूलाई पनि बुद्धधर्मको शिक्षा दिने प्रबन्ध गर्ने भएको छ । त्यसमा ५ जना नेपाली आमणेरहरूलाई पनि स्थान दिइएको छ । त्यहाँ १० देखि १४ वर्षका आमणेरहरूलाई ८ बर्षसम्म अध्ययन गराइनेछ । सोको खानशान, बसोबास र पढाइको सम्पूर्ण खर्च सभाद्वारा ने प्रबन्ध गरिने भएको छ । प्रारम्भिक पढाइको माध्यम सिहल भाषा भई पालि, संस्कृत र अंग्रेजी समेत गरी पण्डित विभाग-सम्म पढाइने त्यस कार्यक्रममा समावेश हुन चाहने नेपालीहरूले स्वयम्भूस्थित आनन्दकुटी विहार, काठ-माडौंमा सम्बर्क राठन आनन्दकुटी विहारले आवहान पनि गरेको छ ।

(नेपालभाषा)

प्रबृज्या समारोह

कछला थ्य, द्वादशी, ये—

थनया कीतिपुर नगरमण्डप श्री कीर्ति विहारम् परमपूज्य क्रा० सोमदेव जाणसंवर महास्थविरया उपा-

ध्याय वय् नहृस्त्वह साक्ष्यपुत्रपिंगु थेरवाद परम्पराकथं
ऐतिहासिक प्रकल्पा सम्बन्ध जल । उगु समारोहय् पूज्य
सधमहानायक प्रजानन्द महास्थविरं बुद्ध शासन दुगु थुगु
युग्य दुर्लभगु मन्त्राचावन साना कथाः दुर्लभगु प्रद्रज्या
जीवन हनेत आवा तयाविद्या-पिसं तःधंगु पुष्य
सच्य यानाविद्यागु दु । वये हे भिक्षु महासंघया
अध्यक्ष ढा० जात्याच्च अमृतानन्द महास्थविरं शाक्य-
पुर्वपि युक्त प्रवाचनं ज्ञी दुगु महासौभाग्यया खें खः
धैविज्ञात । परम्पुञ्ज राजगुरु फा० जाणसंवर महास्थ-
विरं कावायदस्तु जुना: बुद्धं धै विज्ञायः यें ज्वीफत धाःसा
शीर्पि निर्वाचक न अंगे कंगु खें न्हृथनाः बुद्धधर्मं
शील, समाधि व प्रज्ञा सम्यक् रूपं पालन याय् फत
धाःसा वःपुक्त आन्तिपद लायफु धैविज्ञात । अन्तय्
थाई उपासक उपासिकापिसं सकल भिक्षुसंघविन्त ओवर
सहित परिकार प्रदान यानाः पुण्यानुमोदन प्रानादिल ।

आनन्दभूमियात हापं व संशोधन

कष्टसा व, परेवा - ये-

जिस्वदे पुरांगु बौद्ध मासिक आनन्दभूमियात
पाल्याया वैद्य चन्द्रमान वज्राचार्यपाखे ७२०७५ दां हापं
विद्याविज्ञायःगु दु । थुगु आनन्दभूमिस वंगु अंक्य
आनन्दकुटी विहारपुरिथा भू. पू. सचिवं पेशवायःगु
त्याचाः सभां अनुमोदन जुल घकाः पिंगुसी मूल
जूगुलि पेशजक जूगु व अडिट याय्मानिगु खें न्हृव्वगु
जुल ।

विष्वसनाः आवदा, व्वचाल

बौलागा, एकादशी, ये-

अनथा आनन्दकुटी विद्यावोठ्य जूगु जिनिन्हु
यंक्या विष्वसना भावना तिविरद् २८० म्हं न्याक
अद्वालुपिस व्वतिक्याः व्वचाच्च जुल । न्यादं न्हृव्वनिस्में
दक्षी छकः नेपालय् ज्ञावादीन्ह कल्पाचमित्र सत्य-
नारायण गोयन्कां इच्छुक साद्धक ज्ञानिकाविनिप्रति

कल्पा व मंत्रो भावनाय तयाः आनायानाभृति विष्प-
सना व्यान सेनादिल ।

कर्तिपुन्हीया बुद्धपूजा जुल

कौलात्म, पुःही, ये-

थनया आनन्दकुटी विहारय् कर्तिपुन्ही कुन्ह
जूगु बुद्धपुजाय् सुथः भिक्षु अश्ववीषया पादे शीलब्रदान
जुल । उतु इलय् वर्मदेशना यादो आवार्य जिल
अमृतानन्द महास्थविरं संसारद दुःशीलपि वर्षं दु ।
अशिलित दुःशीलपिगु कटुवाक्ययात सःयाय् फय्केसी
धैविज्ञात । जुकुन्ह मिहन्य भिक्षु कुबार कारबवदा
पादे परिक्राण व धर्मदेशना नं जुल ।

भिक्षु प्रज्ञारश्मि व बौद्ध कार्यक्रम

येला व्व, पार, भोजपुर-

थुखुसीया बुद्धजयन्ती कार्यक्रम हनेत २९२९
वदःगु बुद्धजयन्ती समारोह समितिया प्रतिनिधित्व
यानाः भिक्षु प्रज्ञारश्मि महास्थविर भोजपुर टक्सार
विज्ञायःगु जुल । वस्पोल अनथा शाक्यमुनि विहारव् जूगु
बुद्धजयन्तीया महोत्सवय् द्वति कथाविज्ञात । उद्धवय्
अन बौद्ध चरित्र अनुसार चा र्वतनाः गिलान बुद्धपूजा,
ज्ञानमाला भजन दापा भजन व सति कुन्ह सुधः
प्रभातफेरी नं जल । पञ्चशील, अष्टशील जुदाःलि
बुद्धपूजा जूगु उग इलय् भिक्षु प्रज्ञारश्मि सकल उपासक
उपासिका व स्थानीय श्रद्धालुपिति ग्नाने बुद्धगुण
व्याद्या यानाः छमदेशना यानाविज्ञात । त्वित्
बुद्धमूर्ति सहित देशपरिक्रमा जुयाः जूगु आपसभाय्
लालधान शाक्य, गोशराज वज्राचार्य, टंकप्रसाद डकालवा-
प्रवत्तन लिपा शिथु प्रज्ञारश्मि बुद्धव्वदन कवं ल्लव
भिवक्षे चारिक बहुजन हितांव, ठहुक्त सुखाववा-
गोरव न्यंकाविज्ञात ।

अनिच्चावत संखारा

कौलाथव द्वादशी, छवप-

थनया बौद्ध समकृत विहारय ने. सं ११०५
कौलाथव द्वादशी कुन्ह बहनीसिया ११ तोः इलय् ६८
देया वैसय दिवंगत ज्युयाविज्याः॒ह मिक्षु विवेकानन्दद्या
शब्दावाप् स्वनिगः व भोदे पर्यःतया मिक्षु अनगारिका,
उपासक उपासिका व स्थानीय भक्तजन आदि द्वलंदुः
मनूतसें द्वति काल ।

ब्रह्मपोज महास्थविरया लुमण्टी बौद्ध समकृत
विहारय शोकसभाया आयोजना ज्युया: ५ मिनेट मौन-
धारण यानाः थो थो शद्वालुपिनिपाखे समवेदना वचु

व्यक्त जुल । वस्योलया निर्वाण कानमायासे न्हयन्हु
यंकं मिक्षु संघरतनवाखे परिवाण पाठ, धर्मदेशनादि
जूगुया नापं मिक्षु धर्मसोभणपाखे शीलप्रदान व
पुष्यानुमोदन नं जुल । उगु इलय् मिक्षुषि सुबोधानन्द,
सुदर्शन व विरतन शावयपिसं अनिय संसारया खे
न्हयन्हनाः मदुहु भन्तेया निर्वाण कामना यागु जुल ।

उपोसथ तालिका

कछला श्व, पंचमी, यल-

अद्विल नेपाल मिक्षु महासंघयागु उजं कथं
मिक्षु बुद्धघोष महास्थविरयाखे छगु उपोसथ तालिका
प्रस्तुत जूगु दु । उगु तालिका थथे ख:-

उपोसथ तालिका

हेमन्त उत्तु

गिर्महान उत्तु

वस्सान उत्तु

महिमा	पक्ष	तिथि	ता०	महिमा	पक्ष	तिथि	ता०	महिमा	पक्ष	तिथि	ता०
का। कृ। १५।	Nov.	22। फा। कृ। १५।	Mar.	20। आ। कृ। १५।	Aug.	16					
मं। शु। १५।	Dec.	7। चै। शु। १५।	Apr.	4। आ। शु। १५।	Aug.	31					
म। कृ। १४।	Dec.	21। चै। कृ। १४।	Apr.	18। आ। कृ। १४।	Sep.	14					
पौ। शु। १५।	Jan.	5। चै। शु। १५।	May.	3। आ। शु। १५।	Sep.	29					
पौ। कृ। १५।	Jan.	20। चै। कृ। १५।	May.	18। आ। कृ। १५।	Oct.	14					
मा। शु। १५।	Feb.	4। जे। शु। १५।	Jun.	2। आ। शु। १५।	Oct.	29					
माँ। कृ। १४।	Feb.	18। जे। कृ। १५।	Jun.	27। आ। कृ। १४।	Nov.	12					
फा। शु। १५।	Mar.	5। आ। शु। १५।	Jul.	2। का। शु। १५।	Nov.	27					
				। आ। कृ। १५।	Jul.	17।					
				। आ। शु। १५।	Aug.	1।					

वर्षवास प्रारम्भ १८ श्रावण २०८२ (August 2 1985)

वर्षवास सिद्धःग १३ कातिक २०८२ (October 29 1985)

मुद्रकः- ३५ प्रिन्टिङ्ग प्रेस ओम्ब्रहाल, काठमाडौं, नेपाल ।

फोन २-१६०५६ र २-१३१२५